

Załącznik nr 2

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia angielska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Akademia Nauk Stosowanych w Łomży

Data przeprowadzenia wizytacji: **22-23 czerwca 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	5
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	27
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	31
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	38
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	41
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	43
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	47
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	48
5. Załączniki:	51
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	51

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz, członek PKA

członkowie:

1. dr Dorota Guttfeld, ekspert PKA
2. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspert PKA
3. Beata Opala, członek PKA, ekspert ds. pracodawców
4. Żaneta Rojek, ekspert PKA ds. studentów
5. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia angielska (do dnia 30 września 2022 r. na kierunku filologia, którego nazwa na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 czerwca 2022 r., nr DSW-WKS.8014.119.2022.4.AW została zastąpiona nazwą filologia angielska) prowadzonym w Akademii Nauk Stosowanych w Łomży została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia angielska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo 68% nauki o kulturze i religii 19% literaturoznawstwo 13%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godzin / 36 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>nauczycielska</i> <i>tłumaczeniowa</i> <i>język angielski w biznesie</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	91	13
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1762	1022 - 1154
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	101	72 – 80 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	136	136 – 146 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	74	74

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią uczelni oraz polityką jakości. Przedłożona koncepcja kształcenia zakłada spełnienie potrzeb studentów w zakresie zdobycia praktycznego wykształcenia, poszerzającego ich zdolność funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zakłada się, że absolwenci będą wyposażeni w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne w działalności zawodowej np. nauczyciela języka angielskiego, tłumacza, czy też pracy w środowisku biznesowym, gdzie wymagana jest biegła znajomość języka angielskiego. Cele te zgodne są z misją Uczelni, obejmującą kształcenie praktyczne, uwzględniające potrzeby na współczesnego rynku pracy, społeczeństwa i gospodarki regionu. Są również zgodne z ogólnymi celami strategicznymi Uczelni, obejmującymi m.in. wzrost umiędzynarodowienia oraz otwartość na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek. Kierunek filologia angielska został przyporządkowany do dyscyplin: językoznawstwo (68%), nauki o kulturze i religii (19%) oraz literaturoznawstwo (13%). Tak określone proporcje dyscyplin mieszczą się także we współczesnym standardzie postrzegania kształcenia na studiach filologicznych. Kierunek obejmuje trzy specjalizacje (ścieżki rozwoju): *tłumaczeniową*, *nauczycielską* oraz *język angielski w biznesie*.

Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej, związanych z kierunkiem, przede wszystkim poprzez nacisk na kształcenie kompetencji cyfrowych oraz wykorzystanie nowoczesnej infrastruktury i narzędzi. Absolwent ma posiadać ogólne kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego i specjalistycznego oprogramowania, w tym baz danych, edytorów tekstu i narzędzi komunikacyjnych. Koncepcja kształcenia nie precyzuje jednak konsekwentnie katalogu zawodów, do jakich przygotowuje kierunek, a zatem również działalności zawodowej, z jaką te nowoczesne technologie cyfrowe powinny być powiązane. O ile ścieżka *tłumaczeniowa* przygotowuje do zawodu tłumacza języka angielskiego, dla ścieżki *nauczycielskiej* Uczelnia deklaruje „przygotowanie studentów do kontynuacji kształcenia na studiach II stopnia, po ukończeniu których absolwent uzyskuje prawo do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego”, nie wymieniając jednak zawodu, który absolwent mógłby wykonywać po ukończeniu kierunku (np. zawodu lektora), a w przypadku ścieżki *język angielski w biznesie* w ogóle nie definiuje zawodu, do którego wykonywania przygotowany będzie absolwent. Koncepcja kształcenia przewiduje, że studia mają przygotowywać „do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego, tłumacza języka angielskiego lub do pracy w międzynarodowym środowisku biznesowym”, w tym ostatnim przypadku podano miejsce pracy lub wykonywane czynności, a nie zawód. W rezultacie także kompetencje cyfrowe tylko częściowo powiązane z konkretną działalnością zawodową: absolwent kierunku ze ścieżki *nauczycielskiej* powinien potrafić stosować „nowatorskie metody nauczania” i wykorzystywać „ICT w procesie dydaktycznym i samokształceniu”, absolwent specjalizacji *tłumaczeniowej* posiadać umiejętność korzystania „z zaawansowanych technologii informacyjnych wspomagających pracę tłumacza”, a dla ścieżki *język angielski w biznesie* korzystać „z zaawansowanych technologii informacyjnych wspomagających pracę biurową i tłumaczeniową.” Natomiast część kompetencji cyfrowych, ujętych w opisie sylwetki absolwenta, jest niezależna od

specjalizacji, przy czym częściowo wykracza poza zakres dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek (np. absolwent „wykazuje się wiedzą na temat specyfiki i zasad projektowania aplikacji mobilnych”, co nie odpowiada zakresowi obowiązków w żadnym z deklарowanych zawodów).

Koncepcja i cele kształcenia nie są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, ze względu na wspomniane wyżej niedookreślenie zawodów, do których przygotowują dwie z trzech dostępnych dla studentów ścieżek rozwoju.

Koncepcja oraz cele kształcenia były przedmiotem współpracy z Radą Praktyków, do której zadań należy m.in. konsultowanie programów studiów i zagadnień zapewnienia jakości kształcenia, oraz z interesariuszami wewnętrznymi (w tym ze studentami). Na wniosek m.in. interesariuszy zewnętrznych uruchomione zostały dwie nowe ścieżki rozwoju: tłumaczeniowa oraz język angielski w biznesie.

Kierunkowe efekty uczenia się są nie w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, ponieważ nie obejmują niektórych zagadnień pojawiających w koncepcji kształcenia (a następnie w efektach dla zajęć i treściach programowych). Na przykład koncepcja kształcenia opisując absolwenta, mówi wyraźnie o przekładzie ustnym: „Absolwent (...) posiada umiejętność wykonywania tłumaczeń pisemnych oraz ustnych z angielskiego na polski oraz z polskiego na angielski. Ma podstawową wiedzę o rodzajach tłumaczeń, takich jak audiowizualne, konferencyjne czy symultaniczne. Jest przygotowany do wykonywania tłumaczeń tekstów i wypowiedzi z różnych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem przekładu specjalistycznego oraz ustnego Konferencyjnego.” Tymczasem ogólne efekty założone dla kierunku, tzw. efekty kierunkowe KTB_U23 i KTB_U24 mówią wyłącznie o przekładzie pisemnym (por. np. efekt kierunkowy KTB_U23 „potrafi samodzielnie pozyskiwać, oceniać i przetwarzać informacje w celach użytkowych do przekładu z języka angielskiego na polski i języka polskiego na angielski w tłumaczeniach pisemnych, obejmujących język angielski specjalistyczny”, i uszczegóławiający go efekt dla zajęć *przekład ustny konferencyjny*: „Student potrafi samodzielnie pozyskiwać, oceniać i przetwarzać informacje w celu wykonywania tłumaczeń ustnych konferencyjnych”).

Kierunkowe efekty uczenia się (a w ślad za nimi - jak to zostanie opisane dalej - także efekty dla zajęć i treści zajęć) obejmują wiedzę informatyczną w zakresie wykraczającym poza przedstawioną koncepcję kształcenia i sylwetkę absolwenta. Efekty kierunkowe przewidują, że absolwent np.:

- K_W12 w zaawansowanym stopniu zna i rozumie metody analizy problemów z zakresu technologii informacyjnej oraz sposoby znajdowania ich rozwiązania w oparciu o poznane twierdzenia i metody
- K_W13 w zaawansowanym stopniu zna i rozumie metody obliczeniowe stosowane do rozwiązywania typowych problemów z zakresu technologii informacyjnej, zna przykłady praktycznej implementacji takich metod z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi informatycznych
- K_U21 w oparciu o poznane twierdzenia i metody potrafi dokonać analizy oraz znaleźć rozwiązania prostych problemów praktycznych z zakresu technologii informacyjnej
- K_U22 potrafi zaprezentować problem z zakresu technologii informacyjnej jego analizę i rozwiązanie korzystając z oprogramowania użytkowego

W treści powyższych efektów mowa o zastosowaniu wiedzy i umiejętności do analizy i rozwiązywania problemów z zakresu dyscyplin innych niż te, do których przyporządkowany jest kierunek, i bez powiązania z obszarami działalności zawodowej, do której przygotowuje. Jednocześnie zajęcia, które realizują te efekty (*technologie informacyjno-komunikacyjne, edytory tekstów / bazy danych, Internet*

i usługi sieci komputerowych / aplikacje internetowe oraz narzędzia pracy zdalnej / obliczenia w chmurze), według programu studiów przyporządkowane są do dyscypliny nauki o kulturze i religii (sic!).

W ślad za efektami kierunkowymi, również uszczegółowione efekty dla zajęć obejmują wiedzę niespójną z sylwetką absolwenta, np. „2_W: Student zna i rozumie metody i analizy ruchu sieciowego, przesyłu pakietów danych w sieciach komputerowych. (K_W12)”, „3_W: Student zna i rozumienie podstawowe jednostki przesyłu danych w sieciach komputerowych. Wie, jak obliczyć czas przesyłu danych, ich ilość oraz prędkość łącza internetowego. (K_W13)”.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z profilem praktycznym. Wynika to ze sformułowania efektów kierunkowych w sposób nie w pełni specyficzny, ponieważ tylko nieliczne z nich zawierają odniesienia do obszarów działalności zawodowej, do których według koncepcji kształcenia przygotowują studia na kierunku praktycznym. Mowa w nich np. o „działalności zawodowej”, „celach zawodowych”, „sytuacjach profesjonalnych”, instytucjach „właściwych dla danej ścieżki rozwoju”, porozumiewaniu się z „osobami oraz specjalistami z zakresu uprawianej dziedziny, pamiętając o zasadach i normach etycznych wybranego zawodu” itd.

Efekty dla zajęć nie we wszystkich przypadkach zostały uszczegółowione w stosunku do efektów kierunkowych lub uszczegółowione zostały w minimalnym stopniu. Taka sytuacja ma miejsce np. w przypadku lektoratów (uszczegółowienie ogranicza się do usunięcia wzmianek o języku angielskim) i zajęć *psychologia* (brak uszczegółowienia efektów kierunkowych dla zajęć). Problem dotyczy również efektów powiązanych z naukami informatycznymi, które nie zostają uszczegółowione z uwzględnieniem różnych obszarów działalności zawodowej, do jakiej przygotowują poszczególne specjalizacje, a zatem nie wykazują bezpośredniego związku z praktycznym zastosowaniem wiedzy w obszarach działalności zawodowej. **Rekomenduje się** zapewnienie uszczegółowienia efektów zajęć. Efekty kierunkowe nie w pełni realizują właściwy poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji. Niektóre efekty kierunkowe odnoszą się jednocześnie do różnych charakterystyk PRK: P6S_WG i P6S_WK, co jest nieprawidłowe, ponieważ sugeruje, że wiedza ma sama stanowić dla siebie kontekst. Efekty kierunkowe nie w pełni implementują charakterystykę P6S_WG PRK (w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem), ponieważ została ona ograniczona do wiedzy o faktach i obiektach, natomiast efekty nie uwzględniają dalszej części charakterystyki. Takie sformułowanie efektów kierunkowych kładzie nacisk na znajomość faktów i terminologii, a nie stojącą za nimi wiedzę strukturalną, rozumienie teorii wyjaśniających powiązania i zależności między nimi, których nie obejmuje powtarzające się sformułowanie “zna i rozumie podstawową terminologię”.

Inaczej niż w poczynionym wyżej zastrzeżeniu co do poziomu ich ogólności, kierunkowe efekty uczenia się obejmują znajomość zastosowań praktycznych wiedzy w działalności zawodowej (P6S_WG) oraz aspekt wykorzystania posiadanej wiedzy, umiejętność formułowania i rozwiązywania problemów oraz umiejętność wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej, opisany w charakterystyce P6S_UW. Obejmują też kompetencje dotyczące komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne, niezbędne w działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Efekty uczenia się zakładają, że absolwent potrafi posługiwać się językiem specjalności na poziomie C1 ESOKJ oraz drugim językiem nowożytnym na poziomie B2.

Efekty nie zawsze są sformułowane w sposób zrozumiały, co nie pozwala na ocenę prawidłowości ich uszczegółowienia oraz na zbudowanie systemu ich weryfikacji. Na przykład sformułowanie „student ma umiejętności językowe w zakresie kultury i literatury amerykańskiej (K_U12)” może być interpretowane jako znajomość metajęzyka, służącego do opisu kultury i literatury amerykańskiej, albo jako posiadanie znajomości języka, która pozwala studentowi na rozumienie tekstów kultury i literatury amerykańskiej.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, zawartych w standardzie. Stanowią dodatkowy zbiór efektów sformułowanych w sposób autorski przez Uczelnię, niezgodnych z brzmieniem standardu. Dodatkowo, efekty w kategorii kompetencji społecznych nie zostały w tym katalogu w ogóle wzięte pod uwagę, również niezgodnie ze standardem.

Efekty uczenia się dla ścieżki *nauczycielskiej* posiadają wiele wad. Z ich treści w zasadzie nie wynika, do których etapów edukacyjnych planuje się przygotować nauczycieli. Nie odniesiono się też do wieku potencjalnych uczniów. Wiąże się z tym kolejna nieprawidłowość - brak spójności co do etapów edukacyjnych, do których przygotowanie otrzymuje absolwent. Kompetencje absolwenta tej ścieżki, poświadczane w suplemencie, potwierdzają uzyskanie kompetencji do pełnienia roli nauczyciela na II etapie edukacyjnym, czyli w klasach 4-8 szkoły podstawowej. Tymczasem, w programie studiów zidentyfikowano kompetencje do nauczania na I etapie edukacyjnym (w przedszkolu oraz klasach 1-3 szkoły podstawowej, np. w efektach uczenia się dla zajęć *pedagogika szkolna* i innych), czego standard w ogóle nie przewiduje, a także na III etapie edukacyjnym (w szkole ponadpodstawowej), czego Uczelnia nie potwierdza ani w suplemencie, ani w komunikacji z kandydatem na studia, ani podczas wizytacji. Co do zasady, Uczelnia może określić efekty uczenia się odnoszące się do innych grup wiekowych, w tym do nauczania dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ale nie w powiązaniu z realizacją standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Kolejna nieprawidłowość to łączenie efektów uczenia się, dotyczących przygotowania do pełnienia roli nauczyciela w systemie oświaty, z tymi efektami, które przygotowują do roli lektora języka obcego poza tym systemem, np. w firmie, na kursach językowych. W suplemencie do dyplomu jasno wskazano na możliwości wykonywania zawodu lektora języka obcego po ukończeniu kształcenia na ścieżce nauczycielskiej, jednakże w efektach uczenia się i ogólnie, w całym programie, brakuje efektów uwzględniających specyfikę takiego przygotowania. Nie rozdzielono też tego rodzaju przygotowania od realizacji standardu, co uniemożliwia stwierdzenie, czy standard jest właściwie, i w jakiej części, realizowany.

W sylabusach zajęć i grup zajęć ścieżki nauczycielskiej zamieszczono efekty szczegółowe, które również nie stanowią realizacji standardu. Niektóre z nich odnoszą się do etapów edukacyjnych, inne nie. Niektóre z nich są uszczegółowieniem nieprawidłowych efektów ogólnych, określonych dla ścieżki nauczycielskiej przez Uczelnię, inne są po prostu powtórzonymi efektami ogólnymi lub ich symbolami. Uwaga ta dotyczy wszystkich zajęć wykazanych przez Uczelnię jako spełnienie standardu, zarówno z grupy zajęć B, jak i z C oraz D.

W konsekwencji powyższych uwag, program studiów pomija ogólne, jak i szczegółowe efekty uczenia się określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni i mieszczą się w dyscyplinach językoznawstwo, nauki o kulturze i religii oraz literaturoznawstwo, do których kierunku jest przyporządkowany, jednak nie w pełni uwzględniają specyfikę profilu praktycznego, ponieważ nie w pełni jednoznacznie definiują katalog zawodów, do których przygotowują poszczególne specjalizacje (z wyłączeniem zawodu tłumacza). Z tego względu wszelkie elementy koncepcji kształcenia, nawiązujące do konkretnych obszarów praktycznej działalności zawodowej i zorientowania na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, są nie w pełni spójne wewnętrznie.

Kierunkowe efekty uczenia się są nie w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, ponieważ: 1) nie nawiązują konsekwentnie do obszarów działalności zawodowej, poprzestając na ogólnych stwierdzeniach o „zawodzie”, „sytuacjach profesjonalnych” itp.; 2) nie obejmują niektórych treści, pojawiających się w koncepcji kształcenia (brak efektów kierunkowych dotyczących przekładu ustnego, mimo że nawiązuje do niego koncepcja kształcenia, jak również efekty i treści dla zajęć), a w niektórych przypadkach wykraczają poza koncepcję kształcenia i dyscypliny, do których przyporządkowany jest kierunek w zakresie wiedzy informatycznej, niepowiązanej z obszarami działalności zawodowej; 3) odnoszą się jednocześnie do różnych charakterystyk PRK i nie w pełni realizują charakterystyki w zakresie wiedzy strukturalnej.

Efekty dla zajęć zasadniczo opisują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, osiąmane przez studentów, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, zawartych w standardzie kształcenia, przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: niejasno określonego katalogu zawodów, do których przygotowują specjalizacje *nauczycielska* i *biznesowa*, tj. 1) niezgodności efektów uczenia się z koncepcją kształcenia i dyscyplinami, do których przyporządkowany jest kierunek; 2) nieuwzględnienia w kierunkowych efektach uczenia się wszystkich charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji; 3) niejasnej koncepcji kształcenia nauczycieli pod kątem etapów edukacyjnych, do których absolwent zyskuje kompetencje; 4) nieuwzględnienia wymogów standardu w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela na ścieżce *nauczycielskiej*.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

---

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Zalecenia

1. Zaleca się uściślenie katalogu zawodów, do których przygotowują specjalizacje *nauczycielska i biznesowa*.
2. Zaleca się sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób spójny z koncepcją kształcenia i dyscyplinami, do których przyporządkowany jest kierunek.
3. Zaleca się sformułowanie ogólnych efektów uczenia się zgodnie z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, ze szczególnym uwzględnieniem charakterystyki P6S_WG.
4. Zaleca się sprecyzowanie w zakresie kształcenia nauczycieli, do których etapów edukacyjnych przygotowuje program, a także uspoźnienie komunikacji oraz dokumentacji kształcenia nauczycieli w taki sposób, aby w sposób jasny odzwierciedlały założenia dotyczące przygotowania do konkretnych etapów edukacyjnych.
5. Zaleca się spełnienie wymogów standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela poprzez uwzględnienie wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się w brzmieniu określonym przez standard w efektach dla kierunku studiów oraz w efektach szczegółowych określonych dla zajęć i grup zajęć w ramach kształcenia na ścieżce *nauczycielskiej*.
6. Zaleca się powiązanie efektów uczenia się na ścieżce *nauczycielskiej* z etapami edukacyjnymi, do których absolwent zyskuje kompetencje nauczycielskie.
7. Zaleca się wyodrębnienie w programie przygotowania do nauczania w systemie oświaty w taki sposób, aby stanowiło wyłączną realizację standardu.
8. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Nie wszystkie udostępnione sylabusy zawierają opis treści zajęć (zawarty jest on w części „Szczegóły zajęć i grup”, której w kilku przypadkach brakuje). Dotyczy to zajęć: *gramatyka kontrastywna, język angielski w biznesie, przekład pisemny tekstów biznesowych, przekład tekstów prawniczych, korespondencja handlowa*, oraz niektórych zajęć z bloku *PNJA*.

Treści programowe zajęć przyporządkowanych według programu studiów do dyscypliny nauki o kulturze i religii obejmują treści, których opis w sylabusie wydaje się adekwatny do etapu edukacyjnego, ale hospitacje zajęć wykazują, że nie w praktyce nie odpowiadają one charakterystykom 6 poziomu PRK.

Treści programowe, opisane w sylabusach, są zgodne z efektami dla zajęć, choć - jak to opisano w opisie stanu faktycznego kryterium 1 – nie zawsze zgodne z efektami kierunkowymi, ponieważ obejmują treści nieuwzględnione w efektach kierunkowych. Dotyczy to treści związanych z przekładem ustnym (efekty kierunkowe mówią tylko i wyłącznie o przekładzie pisemnym). Natomiast treści z zakresu techniki informacyjnej obejmują wiedzę i przewidują jej zastosowanie w zakresie innej dyscypliny niż dyscypliny wskazane przez przyporządkowanie kierunku. Na przykład w ramach zajęć *Internet i usługi sieci komputerowych* realizowane są m.in. treści:

- Modele Warstwowe ISO/OSI I TCP/IP - 3 godziny.

- Protokoły warstwy aplikacji - 3 godziny.
- Protokoły warstwy transportowej - 3 godziny.
- Warstwa sieciowa. Wprowadzenie do routingu - 3 godziny.
- Warstwa łączy danych. Ethernet. ARP - 3 godziny.
- Podsluchiwanie sieci. Program Wireshark - 3 godziny.
- Projektowanie sieci LAN - 4 godziny.

W związku z tym **rekomenduje się** dostosowanie treści tych zajęć do dyscyplin wskazanych w przyporządkowaniu kierunku.

Treści przewidziane dla większości zajęć odzwierciedlają normy, zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. W pojedynczych przypadkach treści nie obejmują zagadnień powiązanych z aktualnym stanem praktyki w odpowiednim obszarze działalności zawodowej; na przykład treści dla zajęć *przekład audio-wizualny* nie obejmują posługiwania się oprogramowaniem powiązanim z przekładem napisowym ani nie obejmują innych typów przekładu filmowego, co może jednak wynikać z hasłowości opisów treści w większości sylabusów. Treści zajęć opisane są na różnych poziomach szczegółowości (por. hasłowe sformułowania „Ustrój polityczny” lub „Twórczość Henry’ego Jamesa” z bardziej szczegółowym opisem „Ćwiczenia praktyczne w zakresie przygotowania tekstu naukowego: konstruowanie przypisów (tradycyjne i w tekście), sposoby wprowadzania cytowania, odwołania.”). Ze względu na hasłowość opisów treści w niektórych przypadkach, nie są one opisane kompleksowo i w sposób, który bezpośrednio wiąże je z efektami uczenia się: na pierwszy plan wysuwa się terminologia, kosztem wiedzy strukturalnej i jej praktycznych zastosowań, które pojawiają się w efektach uszczegółowionych dla zajęć. **Rekomenduje się** ujednoczenie poziomu szczegółowości opisów treści zajęć i zapewnienie ich zgodności z efektami szczegółowymi.

Zważając na wcześniej opisane nieprawidłowości dotyczące efektów uczenia się przyjętych dla ścieżki *nauczycielskiej* i stwierdzony brak realizacji standardu, prowadzące do ich uzyskania treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się określonych przez standard. Co więcej, zdarzają się sytuacje, w których treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia nawet tych nieprawidłowo sformułowanych efektów uczenia się. Przykładem jest efekt szczegółowy z kategorii umiejętności dla zajęć *pedagogika szkolna*: „Student potrafi nawiązywać współpracę i porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik informacyjno- ze środowiskiem szkoły i przedszkola oraz rodzicami dzieci jak również innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces, pamiętając o zasadach i normach etycznych zawodu nauczyciela/pedagoga(K_U06)”, dla którego nie przewidziano treści umożliwiających jego osiągnięcie. W katalogu treści przewidzianych dla tych zajęć nie stwierdzono odniesień do kanałów i technik informacyjnych, do zagadnień dotyczących nauczania w przedszkolu, ani do kwestii etycznych norm w zawodzie nauczyciela. Ponadto, treści przewidziane dla tych zajęć oraz kilku innych np. praktyk dotyczą przygotowania do wykonywania zawodu pedagoga szkolnego. Przykładem niech będzie efekt: „W zaawansowanym stopniu zna i rozumie metodykę wykonywania pedagoga szkolnego, podstawowe procedury i dobre praktyki stosowane w szkole, w tym także dotyczące rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli/pedagogów(K_W09)” przyjęty dla zajęć *pedagogika szkolna*. Kształcenie pedagogów ma miejsce wg standardu na innym kierunku studiów i nie może być realizowane w ramach przygotowania do nauczania przedmiotu, gdyż standard tego nie dopuszcza.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć

lub grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami.

Sekwencja zajęć i grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Plan studiów umożliwia studentom wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze przekraczającym wymagane minimum 30% ogólnej liczby punktów ECTS. Wybór realizowany jest poprzez wybór ścieżki kształcenia i związanego z nią bloku zajęć dla *ścieżki tłumaczeniowej, biznesowej* lub *nauczycielskiej*, przy założeniu pewnej minimalnej liczebności grupy wymaganej do uruchomienia danej specjalizacji (z zasady oferowane są minimum dwie). Student zgłasza swoje preferencje już na etapie rekrutacji poprzez system IRK. Poza tym blokowym wyborem studenci mają także (już grupowo, przy decyzji większościowej) wybór pomiędzy parą wykładów *historia USA / Wielkiej Brytanii*, a także indywidualny wybór pomiędzy grupami lektoratów i parami grup ćwiczeniowych w ramach bloku *PNJA (fonetyka brytyjska lub amerykańska)*. Realność wyboru zależy tu jednak od liczebności danego rocznika (minimum 15 osób w grupie w przypadku ćwiczeń językowych; zdarzają się przypadki grup ok. dziesięciosobowych za zezwoleniem Rektora). Formalnie kryterium możliwości wyboru zajęć jest więc spełnione, jednak wybór nie we wszystkich przypadkach jest indywidualny i faktycznie nie zapewnia możliwości kształtowania ścieżki kształcenia przez pojedynczego studenta. **Rekomenduje się** zapewnienie większej indywidualizacji wyboru ścieżki kształcenia.

Realizowany obecnie plan studiów nie obejmuje zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ponieważ do tej grupy zajęć nieprawidłowo zaliczono w nim niemal wszystkie zajęcia prowadzone w formach aktywizujących, z których tylko część prowadzona jest w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej w sposób umożliwiający wykonywanie praktycznych czynności zawodowych. („Za zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne uznajemy np. lektoraty, praktyki, laboratoria, konwersatoria, ćwiczenia, seminaria itp.”), ponieważ uznano, że obejmują one „kształcenie tych umiejętności, które mogą być wykorzystane w celu realizacji zadań zawodowych, takie jak np. umiejętności językowe”, przez co „do zajęć kształtujących kompetencje językowe z zakresu języka angielskiego wliczone zostały wszystkie zajęcia prowadzone w języku angielskim” - w tym przede wszystkim blok *PNJA*. Blok ten jednak, mimo zwyczajowej nazwy zawierającej słowo „praktyczna”, w rzeczywistości nie obejmuje jednak wykonywania przez studentów czynności zawodowych w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej. Wzmiankowane w powyższym cytacie „umiejętności językowe” nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, tzw. kluczowymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym umiejętności powiązane z danym zawodem. Po odliczeniu punktów 53 ECTS za blok *PNJA*, liczba punktów za zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne spada poniżej wymaganego progu 50% punktów ECTS (83 dla specjalizacji *nauczycielskiej*, 89,5 dla specjalizacji *biznesowej*). Ponadto jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne zaliczono seminaria dyplomowe i ćwiczenia z takich zajęć jak *literatura brytyjska* i *literatura amerykańska*, których odliczenie sprawia, że żadna ze specjalizacji nie spełnia minimalnego kryterium punktowego. Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka specjalności oraz dodatkowego języka obcego. Liczba godzin lektoratu drugiego języka obcego (120 godzin

kontaktowych) umożliwiła studentom osiągnięcie poziomu B2 ESOKJ przy założeniu kontynuacji nauki rozpoczętej w szkole średniej, jednak niewystarczająca, jeżeli (jak wskazują treści programowe) nauka miałyby przebiegać od zera. **Rekomenduje się** zapewnienie liczby godzin lektoratów lub wymagań odnośnie znajomości drugiego języka obcego, które umożliwią osiągnięcie poziomu B2 ESOKJ.

Realizowany obecnie plan studiów nie obejmuje dla wszystkich specjalizacji zajęć z dziedziny nauk społecznych. Zajęcia takie realizowane są w ramach grupy zajęć niekierunkowych dla specjalizacji *nauczycielskiej*, ale dla pozostałych specjalizacji nie przewidziano takich zajęć (*przedmiot ogólnouczelniany I* i *przedmiot ogólnouczelniany II* zaliczono do nauk o kulturze i religii, również zajęcia *etyka biznesu, podstawy zarządzania* itd. zaliczono do dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek). **Rekomenduje się** uwzględnienie w planie studiów zajęć z zakresu nauk społecznych, które zapewnią minimum 5 pkt ECTS wszystkim specjalizacjom.

Zgodnie z przygotowanym przez Uczelnię zestawieniem, do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują zajęcia zorganizowane w Uczelni wraz z praktykami w wymiarze 1290 godzin i 61 punktów ECTS. Sumaryczna liczba godzin i punktów ECTS znacznie przewyższa wytyczne podane w standardzie z uwagi na bardzo zawyżony wymiar praktyk. Nie wszystkie z zajęć wykazanych przez Uczelnię jako spełnienie standardu służą w pełni jego realizacji – dotyczy to wszystkich zajęć, w których przewidziano, choćby w części, efekty uczenia się lub redundantne treści programowe w odniesieniu do standardu. Jednocześnie, nie ma możliwości oceny, także w ramach uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, jaka liczba godzin i punktów ECTS dla zajęć zorganizowanych w Uczelni służy realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, ponieważ w przypadku niektórych zajęć łączone są efekty uczenia się wykraczające poza standard z efektami uczenia się wynikającymi ze standardu. Dotyczy to także treści programowych. **Rekomenduje się** zaplanowanie dla osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się wykraczających poza wymagania określone w standardzie odrębnych zajęć. Leży to w interesie absolwentów kierunku, którzy mogą podjąć w innej Uczelni studia drugiego stopnia, umożliwiające uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela. Na inną Uczelnię spada wówczas odpowiedzialność potwierdzenia, że sumarycznie programy studiów I i II stopnia odpowiadają wymaganiom standardu, a więc będzie zobowiązana do wyznaczenia lub wykluczenia różnic programowych, w tym w odniesieniu do minimalnej liczby godzin zajęć i liczby punktów ECTS, określonych przez standard.

Sekwencja zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela jest prawidłowa. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie są jednak zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia określonym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – w ramach grupy zajęć B godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych nie przewidziano godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Nie opisano również zakresu i formy zintegrowania praktyk zawodowych w grupie D z realizacją zajęć z zakresu dydaktyki przedmiotu nauczania.

Metody kształcenia, założone w programie studiów, są różnorodne i specyficzne dla poszczególnych zajęć. Dobór metod dydaktycznych jest generalnie właściwy dla zapewnienia osiągnięcia przez studentów zaplanowanych do realizacji na poszczególnych zajęciach efektów uczenia się. Metody wskazywane w sylabusach są różnorodne i uwzględniają osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej.

Metody kształcenia przedstawione w sylabusach są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy

właściwych dla kierunku (z zastrzeżeniami co do niepełnego zdefiniowania katalogu zawodów dla kierunku). Planowane metody kształcenia pozwalają na stymulowanie studentów do samodzielnego uczenia się oraz aktywności w procesie uczenia się. Wykonywanie czynności praktycznych przez studentów możliwe jest podczas tzw. zajęć praktycznych.

Jednak na podstawie hospitacji zajęć można stwierdzić, że sposób wdrażania metod dydaktycznych w praktyce nie zawsze odpowiada tym założeniom. Metody dydaktyczne, choć zgodne z zaprezentowanymi w sylabusie, nie zawsze są nastawione na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w zakresie przygotowania do działalności zawodowej na rynku pracy zgodnie z profilem praktycznych studiów, i nie zawsze skutecznie aktywizują studentów.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego specjalności na przewidzianym poziomie C1 EOSKJ oraz drugiego języka obcego na poziomie B2. Stosowane metody kształcenia są dostosowywane do potrzeb grupy bądź indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, którzy mają możliwość zgłoszenia swoich potrzeb już na etapie rekrutacji, a Uczelnia zapewnia dostęp do materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk zawodowych nienauczycielskich, zaplanowanych dla specjalizacji *tłumaczeniowej*, zostały skonstruowane wadliwie. Problemy te powtarzają niektóre nieprawidłowości zidentyfikowane przy w ocenie kryterium 1 w odniesieniu do wszystkich efektów określonych dla kierunku. I tak, efekty dla praktyk:

- nie obejmują niektórych zagadnień pojawiających w koncepcji kształcenia np. tłumaczeń ustnych; co więcej, do tłumaczeń pisemnych odnoszą się na ścieżce *tłumaczeniowej* w bardzo niewielkim zakresie;
- nie są w pełni zgodne z profilem praktycznym – nie zostały sformułowane w sposób wystarczająco specyficzny dla określenia obszarów działalności zawodowej, co uniemożliwia weryfikację miejsca praktyki, a najlepiej jest to widoczne w katalogu efektów dla ścieżki *biznesowej*;
- nie zawsze są sformułowane w sposób zrozumiały, co nie pozwala na ocenę prawidłowości ich uszczegółowienia oraz stworzenie systemu ich weryfikacji; najlepszym przykładem będzie tutaj efekt dla ścieżki *biznesowej*: „student potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik informacyjno-komunikacyjnych z podmiotami działalności gospodarczej, innymi osobami oraz specjalistami z zakresu uprawianej dziedziny, pamiętając o zasadach i normach etycznych w praktyce językowo-biznesowej”, gdzie nie jest jasne, z jakimi podmiotami oraz osobami ma się student porozumiewać, jaką dziedzinę nazywa się „uprawianą dziedziną”, a także, jak definiować należy normy etyczne w praktyce językowo-biznesowej; w rezultacie, student nie wie, jakie umiejętności ma osiągnąć, a nauczyciel nie jest w stanie dobrać narzędzi weryfikacji osiągnięcia takiego efektu.

Poza wyżej wymienionymi, powtarzającymi się problemami w zakresie formułowania efektów, zdiagnozowano kolejne, specyficzne dla praktyk.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są nie zawsze zgodne z efektami uczenia się, przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć. I tak, dla przykładu, terminologia z zakresu języka angielskiego w biznesie znajduje się w efektach z kategorii wiedzy w ramach zajęć z *języka angielskiego w biznesie*, i dodatkowo jest to wiedza określona jako „podstawowa w zaawansowanym stopniu”, osiągnięta już w semestrze 2, czyli przed rozpoczęciem się praktyk zawodowych, gdzie przewidziano tę samą terminologię w zakresie podstawowym. Dodatkowo, w katalogu efektów dla praktyk, kategoria wiedzy jest bardzo rozbudowana – to zazwyczaj 7, a nawet 9 efektów, zdecydowanie więcej niż w pozostałych

kategoriach. Z kolei na ścieżce *tłumaczeniowej*, podczas praktyki student ma poznać w zaawansowanym stopniu terminologię z zakresu translatoryki i ma zdobyć uporządkowaną podstawową wiedzę na temat głównych zagadnień nauki o przekładzie, która uwzględniona jest w teoretycznych zajęciach dla tej ścieżki. Przeczy to charakterowi praktycznemu praktyk zawodowych, a także zasadzie, że podczas praktyk ma miejsce zastosowanie w rzeczywistych warunkach zawodowych wiedzy i umiejętności osiągniętych i uzyskanych w wyniku realizacji innych zajęć. Kolejny problem to brak ujęcia w efektach, w kategorii umiejętności, wykorzystania w praktyce szerokiego wachlarza kompetencji osiąganych w wyniku realizacji zajęć z zakresu technologii informacyjnej, gdyż efekty odnoszą się ogólnie do technik komunikacyjno-informacyjnych, do oprogramowania tłumaczeniowego, a nie do zarządzania bazami danych, tworzenia aplikacji internetowych, przeprowadzania obliczeń w chmurze. Kompetencje związane z tymi zagadnieniami w ogóle nie są przedmiotem praktyk zawodowych.

Kolejny, bardzo istotny problem, dotyczący efektów dla praktyk zawodowych, to brak uwzględnienia w katalogu efektów kompetencji związanych z opracowywaniem aplikacyjnych prac dyplomowych o charakterze wdrożeniowym, powstających z udziałem podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, a prace takie zakłada program ocenianego kierunku.

Problemem innego rodzaju, dotyczącym formułowania efektów uczenia się dla praktyki zawodowej, jest znaczna powtarzalność efektów dla kolejnych etapów realizacji praktyki, w których została zaplanowana. Nie uwzględniono więc właściwie zróżnicowania i progresji efektów na kolejnych etapach, a student osiąga te same efekty wielokrotnie, w tym większość już na pierwszym etapie realizacji praktyk. Są one również wielokrotnie weryfikowane.

Treści programowe przyjęte dla praktyk nie zostały sformułowane prawidłowo, gdyż powielają problemy zdiagnozowane w odniesieniu do efektów uczenia się, a także nie umożliwiają osiągnięcia pełnego katalogu efektów np. wszystkich efektów z kategorii wiedzy oraz kompetencji społecznych.

Wymiar praktyk, określony w programie studiów, jest prawidłowy i wynosi 6 miesięcy oraz 36 ECTS. Ich umiejscowienie w planie studiów nie jest właściwe – pierwszy etap praktyk przewidziano już w semestrze 3, gdy student w wyniku realizacji programu studiów nie posiada jeszcze kompetencji pozwalających mu na osiągnięcie efektów przewidzianych dla praktyk. Dobór miejsc praktyk jest częściowo właściwy. Nawet gdy praktyka odbywa się w biurze tłumacza przysięgłego, nie zawsze pozwala na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się, np. dotyczących pracy zespołowej, pracy z oprogramowaniem CAT. Gdy ma miejsce w innych podmiotach, generycznie określonej grupie, gdzie kluczem do sukcesu jest istotna rola tłumaczeń i komunikacji w języku obcym w funkcjonowaniu podmiotu, raz pozwala, a raz nie na osiągnięcie tych efektów.

Program praktyk przewiduje możliwość dla ścieżki *tłumaczeniowej* realizacji praktyk z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Podczas wizytacji potwierdzono, iż praktyki odbywają się w tej formie. Nie określono jednak zasad ich realizacji. **Rekomenduje się** określenie formalnych warunków realizacji praktyk zawodowych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w tym sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się z zastosowaniem narzędzi właściwych dla tej formy.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, określone są zarówno w programie praktyk, jak i w uczelnianym regulaminie praktyk zawodowych. Obejmują przedłożenie przez studenta dokumentacji praktyk – dzienniczka oraz raportu z praktyki zawodowej. W raporcie zawarte jest portfolio – próbki zadań wykonywanych przez studenta w zróżnicowanej liczbie – dla I etapu realizacji praktyki to 10 próbek, dla II etapu – 15, dla III etapu – 20. Uczelniany koordynator praktyk dokonuje zaliczenia na podstawie ocen wystawionych przez opiekuna zakładowego i opiekuna uczelnianego praktyk. Założenia stosowanych metod są właściwe,

problemem jest jednak brak informacji zwrotnej na pracach studenta. Student nie wie zatem, co wykonał poprawnie, a nad czym powinien jeszcze popracować. Tych samych wiadomości nie otrzymują również: uczelniany opiekun i koordynator. Opiekunowie nie znają także warunków, w jakich prace były wykonywane, co ma wpływ na ich jakość, w tym efekt końcowy. Nie znają charakterystyki odbiorców końcowych produktów studenta, dlatego ich ocena pod kątem doboru komunikatu/ tekstu do specyfiki odbiorcy nie może mieć miejsca. W rezultacie, udzielając zaliczenia, pod uwagę może być brana jedynie ocena numeryczna efektów uczenia się, która nie jest wystarczająca choćby z uwagi na kompetencje opiekuna zakładowego, niebędącego nauczycielem akademickim, nieznającego programu studiów w całości. Dodatkowo, kryteria oceny dokonywanej przez opiekuna zakładowego również nie są znane osobie zaliczającej praktykę. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że stosowane metody weryfikacji i ceny efektów uczenia się dla praktyk nie umożliwiają kompleksowego i skutecznego sprawdzenia ani realnej oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni jest wystarczająca. Opiekun zakładowy to zazwyczaj jedna osoba, wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co również zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego. Zastrzeżenia budzą jednak kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, pomimo że Uczelnia określiła wymogi dotyczące doświadczenia i kompetencji takich osób. Dobór opiekunów weryfikowany jest przez koordynatora uczelnianego w oparciu o 5 pytań, które koncentrują się na wcześniejszych doświadczeniach realizacji praktyk z danym opiekunem. Kryteria merytoryczne, dotyczące poziomu biegłości językowej, doświadczenia w zakresie np. tłumaczeń dla praktyk na ścieżce *tłumaczeniowej* nie zostały określone. **Rekomenduje się** określenie jasnych kryteriów doboru opiekuna zakładowego dla każdej ścieżki studiów na kierunku w taki sposób, aby posiadał on kompetencje do weryfikowania i oceny wszystkich efektów uczenia się, zaplanowanych do osiągnięcia przez studenta tej ścieżki podczas praktyk.

Analogiczna uwaga dotyczy infrastruktury i wyposażenia miejsca praktyk – są raz zgodne, raz niezgodne z potrzebami procesu nauczania, raz umożliwiające, raz nieumożliwiające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Koordynator uczelniany wprawdzie przeprowadza hospitacje w zakładach pracy, w których studenci odbywają praktykę zawodową, a także przeprowadza indywidualne rozmowy ze studentami, co pozwala mu dokonać pewnej oceny miejsca praktyki zawodowej, jak również potwierdzenia, czy opiekun praktyki zawodowej posiada niektóre kompetencje, jest to jednak ocena *ex post*, dodatkowo oparta na subiektywnych odczuciach studenta, a nie ocena *ex ante*, która umożliwiłaby dobór właściwego miejsca i właściwej osoby, zanim praktyka się rozpocznie.

W Uczelni obowiązuje regulamin praktyk zawodowych, a także program praktyk zawodowych oraz sylabusy poszczególnych etapów praktyk. Określają one zasady organizacji, termin odbywania praktyk, wskazują osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami, w tym ich zadania i zakres odpowiedzialności, obowiązki studenta, a także warunki zaliczenia. Program praktyk odnosi się też do miejsc praktyk – wskazuje miejsca praktyk jako „instytucje, w których funkcjonowaniu istotną rolę odgrywają tłumaczenia i komunikacja w języku obcym”, a następnie podano przykłady takich miejsc: biura tłumaczeń, przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe różnych branż, wydawnictwa, organy administracji różnego typu itd., ale nie uszczegółowiono tych miejsc w zakresie minimalnych wymogów, jakie muszą spełnić w kontekście umożliwienia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, np. możliwości pracy w zespole, możliwości wykorzystywania w pracy narzędzi CAT. Brak więc sformalizowanych kryteriów, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki. Wprawdzie Uczelnia poinformowała, że stosuje pewne zasady doboru miejsc praktyk. Te znowu jednak dotyczą nieprawidłowo weryfikacji *ex post*.

Dodatkowo, nie określono warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zasad współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów i dobór ten jest w zasadzie prawidłowy, poza uwagami sformułowanymi powyżej. Student ma możliwość samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki, ale jakościowe kryteria doboru nie zostały jednoznacznie wskazane. Efektem jest przypadkowość doboru tych miejsc, o czym już była mowa.

Wewnętrzne procedury jakościowe zakładają systematyczną, wieloaspektową i wielopoziomą ocenę praktyk, w tym przyjętych dla nich efektów uczenia się, osób prowadzących nadzór nad praktykami, form i sposobów realizacji praktyk. W ocenie tej również biorą udział praktykodawcy oraz studenci. Uczelnia nie uściśliła jednak, w jaki sposób wyniki tych działań są wykorzystywane do doskonalenia programu praktyk. Przyjęte procedury, w tym narzędzia ewaluacyjne, nie umożliwiają rzetelnej oceny. W efekcie, nie skutkują doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji. W wyniku ich stosowania nie zdiagnozowano nieprawidłowości odnoszących się do sformułowanych efektów uczenia się, treści programowych czy doboru miejsc praktyki i ich infrastruktury, a także opiekunów praktyk w zakładach pracy. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie. Do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują praktyki zawodowe w wymiarze 960 godzin i 36 punktów ECTS. Na pierwszym etapie wyodrębniono prawidłowo praktyki powiązane z kształceniem psychopedagogicznym w liczbie po 280 godzin i 10 ECTS. Na drugim, również prawidłowo, wyodrębniono praktyki przedmiotowe w zakresie dydaktyki języka angielskiego. Stwierdzono jednakże nieprawidłowości dotyczące liczby godzin w zakresie tych praktyk, zarówno w module B, jak i w module D. Standard wymaga bowiem co najmniej 150 godzin praktyk dla studiów I i II stopnia sumarycznie, w tym co najmniej 30 w grupie B i co najmniej 120 w grupie D, a Uczelnia wielokrotnie przewyższyła te liczby, mimo że zgodnie z ustawą sześciomiesięczny wymiar praktyk nie obowiązuje w przypadku kierunków, na których realizowany jest standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela i, w rezultacie, proporcje pomiędzy godzinami zajęć zorganizowanych w zakresie kształcenia nauczycieli oraz praktykami zawodowymi uległy znacznej deformacji. Zamiast 75 godzin praktyk, program przewiduje ich 960, czyli ponad dwunastokrotnie więcej, a czas ten, mając na uwadze efekty uczenia się wynikające ze standardu, nie jest efektywnie wykorzystany. Uczelnia potwierdziła podczas wizytacji, że realizacji standardu służy pełny wymiar zaplanowanych praktyk.

Efekty uczenia się dla praktyk w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie, w konsekwencji treści programowe nie w pełni umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardzie. Analogiczne uwagi dotyczą treści kształcenia.

Uczelnia przedstawiła dokumenty służące zaliczaniu praktyk nauczycielskich. Praktyki zaliczane są na podstawie przygotowanej przez studenta dokumentacji praktyk, w tym dzienniczka praktyk, raportu z praktyki, a także portfolio zawierającego wykonane przez studenta zadania, zależne od etapu realizowanej praktyki np. analiz zajęć obserwowanych, konspektów lekcji. Przedstawione dokumenty potwierdzają, że Uczelnia przygotowuje podczas praktyk do pełnienia roli pedagoga szkolnego, co jest sprzeczne e standardem i o czym już była mowa.

Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych nauczycielskich są właściwe. Problemem jest jednak dobór miejsc odbywania praktyk oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, gdyż praktyki mają miejsce również na I etapie edukacyjnym – np. w przedszkolu, a także w gabinecie pedagoga szkolnego, co nie jest dopuszczalne w ramach realizacji standardu.

Analogiczna uwaga dotyczy kompetencji opiekunów praktyk, które raz są zgodne, raz niezgodne z wymogami standardu.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć w jednym dniu nie przekracza sześciu godzin zegarowych, a pomiędzy zajęciami zapewniono odpowiednie przerwy. Liczba egzaminów w semestrze to 4 (semestry 1-3), 3 (semestr 4), 1 (semestr 5) i 2 (semestr 6), przy czym godziny przeznaczone na egzamin uwzględnione są w harmonogramie zajęć i nie występują kumulacje egzaminów.

Rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny pracy i umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zapisane w sylabusach treści programowe są zasadniczo zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku (z zastrzeżeniami wynikającymi z uchybień odnośnie określenia tych dyscyplin oraz obszarów działalności, o których mowa była w opisie stanu faktycznego spełnienia kryterium 1). Jednocześnie program studiów zawiera treści programowe z zakresu informatyki, które nie są zgodne z koncepcją kształcenia, w ramach zajęć identyfikowanych jako reprezentujących dyscyplinę nauki o kulturze i religii. Ponadto hospitacje zajęć wykazały, że poziom, na jakim realizowane są treści powiązane z dyscypliną nauki o kulturze i religii, nie odpowiada oczekiwany charakterystyką PRK.

W planie studiów nie uwzględniono zajęć z zakresu nauk społecznych dla wszystkich specjalizacji, które zapewniłyby minimum 5 pkt ECTS.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie obejmują pełnego zakresu treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Program studiów nie obejmuje jednak zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS ze względu na nieprawidłowe zidentyfikowanie tych zajęć ze wszystkimi zajęciami prowadzonymi w języku specjalności.

Harmonogram realizacji programu studiów w ramach realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela nie obejmuje zajęć zintegrowanych z realizacją praktyki zawodowej, więc formy i organizacja zajęć nie są zgodne ze standardem. W wyniku tej nieprawidłowości, również liczba godzin zajęć realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń nie jest właściwa. Nie odzwierciedla proporcji wymaganych w grupie zajęć B. Zgodnie ze standardem, w ramach grupy zajęć B, dwie trzecie godzin zajęć jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń, a godziny pozostałe są zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych, a tych nie uwzględniono.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych efektów, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1); 1) niezapewnienia treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela; 2) nieprawidłowego przypisania zajęć do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne i w konsekwencji zapewnienia zbyt małego wymiaru punktów ECTS dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne; 3) niezapewnienia zajęć zintegrowanych z praktyką zawodową w zakresie przygotowania nauczycieli 4) nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych, w tym w zakresie praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie zgodności treści programowych zajęć z zakresu techniki informacyjnej z dyscyplinami, do których przyporządkowany został kierunek.
2. Zaleca się zapewnienie realizacji treści z dyscypliny nauki o kulturze i religii w sposób odpowiadający charakterystyce 6 poziomu PRK.
3. Zaleca się zapewnienie studentom wszystkich specjalności osiągnięcia minimum 5 pkt ECTS za zajęcia z zakresu nauk społecznych.

4. Zaleca się zapewnienie treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela.
5. Zaleca się zapewnienie prawidłowego przypisania zajęć do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz prawidłowego wymiaru punktów ECTS dla tych zajęć.
6. Zaleca się uwzględnienie w programie zajęć realizujących standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela zajęć zintegrowanych z realizacją praktyki zawodowej.
7. Zaleca się w zakresie praktyk zawodowych:
  - a. określenie dla każdego etapu praktyk zawodowych odrębnych efektów uczenia się oraz treści programowych, specyficznych dla ról zawodowych i zrozumiale sformułowanych, a także umożliwiających ich osiągnięcie;
  - b. opracowanie kryteriów jakościowych zatwierdzania miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy w sposób umożliwiający ich właściwy dobór;
  - c. zapewnienie na ich podstawie właściwego doboru miejsc, wraz z infrastrukturą, a także opiekunów praktyk;
  - d. dostosowanie systemu monitorowania przebiegu i jakości praktyk w taki sposób, aby umożliwił doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości.
8. Zaleca się w przypadku praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przypisanie do nich efektów uczenia się zgodnych ze standardem oraz zapewnienie treści programowych umożliwiających ich osiągnięcie.
9. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na kierunek prowadzona jest na podstawie egzaminu maturalnego z języka angielskiego (wymagane przekroczenie konkretnych progów punktowych dla matury na poziomie podstawowym lub rozszerzonym), w przypadku kandydatów, którzy nie zdawali matury z tego przedmiotu - certyfikatów językowych na odpowiadającym tym progom poziomie B1 ESOKJ, wreszcie w przypadku braku certyfikatu – na podstawie egzaminu wstępnego sprawdzającego kompetencje językowe na tym samym poziomie.

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne stosowane na kierunku są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Natomiast rekrutacja na podstawie certyfikatów językowych lub egzaminu z języka obcego jest niezgodna z art. 70 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, według którego podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia są wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości.

Warunki rekrutacji są przejrzyste, bezstronne i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Warunki rekrutacji nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik

kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Uczelnia nie prowadzi obecnie kształcenia w tym trybie.

Warunki i procedury potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Ogólne zasady i procedury dyplomowania są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów, jednak zarówno uszczegółowione dla kierunku wytyczne dotyczące prac, jak i procedury dotyczące egzaminu dyplomowego nie są w pełni trafne ze względu na niezapewnienie praktycznego charakteru prac oraz odzwierciedlenia proporcji dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek.

Tematyka prac odpowiada dyscyplinom, do których przyporządkowano kierunek. Prace dyplomowe powstające i broniące w ostatnich trzech latach odzwierciedlają dyscypliny naukowe reprezentowane przez opiekunów i recenzentów - a raczej dyscyplinę, ponieważ semina dyplomowe od 2021 roku przydzielane są wyłącznie osobom, które posiadają dorobek naukowy w wiodącej dla kierunku dyscyplinie językoznawstwo. W zestawie prac dyplomowych z 2021 roku widać też prace związane ze specjalnością *nauczycielską*, których prowadzenie powierzono językoznawcom z dorobkiem praktycznym w zakresie metodyki nauczania języka angielskiego.

Nie w pełni zapewniono praktyczny charakter prac dyplomowych. Według założeń „praca dyplomowa musi być zgodna z realizowaną ścieżką rozwoju i zakresem praktyki zawodowej. Jednym z celów praktyki zawodowej jest zdobycie umiejętności, wiedzy oraz materiałów niezbędnych do przygotowania pracy dyplomowej,” co odpowiada potrzebom kierunku o profilu praktycznym, a egzamin dyplomowy ma za zadanie weryfikować efekty uczenia się z całego programu studiów. Jednak uszczegółowienie tych zasad dla poszczególnych ścieżek wskazuje na ich niekonsekwentną implementację dla poszczególnych specjalizacji i niespójne rozumienie praktycznego charakteru prac. Podane przykładowo treści prac dla ścieżki *nauczycielskiej* istotnie mają bezpośredni związek z materiałami, które studenci mogą realistycznie pozyskać w ramach praktyk zawodowych i z czynnościami, które mogą w ich ramach przeprowadzać, a wskazówki co do praktycznej części pracy są bardzo konkretne (autor ma zaproponować własne rozwiązania edukacyjne, które mogą być wykorzystane w nauczaniu języka angielskiego, oraz przedstawić powiązane z nimi 2 scenariusze zajęć z języka angielskiego wraz z autoewaluacją lekcji, lub bank ćwiczeń, zawierający 10 propozycji aktywności uczniów, ze szczegółowymi informacjami na temat grupy docelowej, przebiegu ćwiczenia, wykorzystanych metod i pomocy dydaktycznych). Natomiast w przypadku specjalizacji *tłumaczeniowej* mowa już tylko o tym, że praca ma zawierać „zwięzłe i ogólne omówienie dziedziny translatoryki związanej z tematem pracy”, „definicje translatoryki oraz tłumaczenia i jego rodzajów”, a następnie opisać „narzędzie analityczne – zestaw parametrów, za pomocą których analizowany będzie materiał badawczy”, wreszcie przeprowadzić „analizę i interpretację wyników” z wykorzystaniem „narzędzi informatycznych”. Opis ten nie wskazuje, aby praca wymagała rozwiązania przez studenta rzeczywistego problemu przekładowego ani opierała się na materiałach zgromadzonych w toku praktyk. Zarówno przykłady podane w szczegółowych wytycznych do prac dyplomowych na kierunku, jak i same udostępnione prace dyplomowe koncentrują się na przekładzie literackim i filmowym, który, zgodnie z listą praktykodawców, student ma nikłe szanse wykonywać. Podobna sytuacja ma miejsce na specjalizacji *biznesowej*, gdzie, według wytycznych, praca może dotyczyć np. „językoznawstwa

anglojęzycznego, w różnych jego warstwach, np. w warstwie semantycznej, pragmatycznej, w słowotwórstwie, komunikacji interkulturowej, przekładzie biznesowym, itp.”, a więc analizy języka na materiale powiązany z „przekładem biznesowym, korespondencją handlową, korpusem językowym, różnicami językowo-kulturowymi w dyskursie biznesowo-prawnym na materiale umów spółek handlowych”; autor ma zgromadzić korpus tekstów i przeanalizować go z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, przy czym tu również przykładowy temat wydaje się oderwany od realiów praktyk zawodowych, ponieważ obejmuje analizę „wykorzystywania metafor w dyskursie amerykańskiej giełdy papierów wartościowych, 2) różnice językowo-kulturowe w dyskursie biznesowo-prawnym na materiale umów spółek handlowych itp.)”. Różnice w stopniu specyficzności opisu prac na różnych specjalizacjach i ich powiązania z praktykami oraz odpowiedzi uzyskane w toku wizytacji wskazują, że za prace o profilu praktycznym na specjalizacji *tłumaczeniowej* i *biznesowej* w istocie uznaje się takie, które analizują dowolny materiał, który student nie tylko prezentuje, ale do którego odnosi się formułując wnioski, ewaluacje czy propozycje. Takie rozumienie prac o charakterze praktycznym zrównuje aplikacyjność pracy z obecnością w niej części analitycznej i brakiem odtwórczości. Analiza udostępnionych prac potwierdza, że prace dyplomowe ze specjalizacji tłumaczeniowej nie mają charakteru aplikacyjnego. Warto zaznaczyć, że problem nie ma charakteru kadrowego: opiekunami były osoby ze stopniem doktora, które mają odpowiednie kwalifikacje, potwierdzone publikacjami i dorobkiem praktycznym, zapewniające kompetencje niezbędne do prowadzenia prac aplikacyjnych bądź o charakterze wdrożeniowym, wymaganych dla kierunków o profilu praktycznym.

Również egzamin dyplomowy na poziomie ogólnym zaprojektowano trafnie, w sposób odpowiadający potrzebom kierunku. Egzamin dyplomowy ma za zadanie sprawdzać efekty uczenia się z całego przebiegu studiów. Studentom udostępniane są zagadnienia egzaminacyjne, pogrupowane i w zamierzeniu odzwierciedlające zróżnicowanie treści kształcenia pomiędzy specjalizacjami. Na liście zagadnień wyodrębniono pytania dotyczące „języka angielskiego”, dostępnych w danym roku specjalizacji oraz technologii informacyjnej, przy czym w tej pierwszej grupie liczebność pytań nie odzwierciedla proporcji, w jakich kierunek przyporządkowano do dyscyplin: po 11 pytań dotyczy literaturoznawstwa (utożsamionego z historią literatury anglojęzycznej) oraz nauk o kulturze i religii (tu: wyłącznie ustrój polityczny i historia USA), 8 zagadnień dotyczy językoznawstwa, które jest dyscypliną wiodącą (język i poziomy jego opisu, podstawowe pojęcia z zakresu gramatyki opisowej). Dla porównania, technologii informacyjnej dotyczy 9 zagadnień (np. „Rodzaje obiektów w relacyjnej bazie danych”). Z tego względu szczegółowych treści objętych egzaminem nie można określić jako dobranych trafnie i transparentnie. Ze względu na obecność na liście zagadnień pytań z technologii informacyjnej, dotyczących treści, które nie zostały bezpośrednio powiązane z działalnością zawodową, do której przygotowuje kierunek, w egzaminach uczestniczy jako członek komisji inżynier informatyk, co nie ma związku z dyscyplinami, do których kierunek został przyporządkowany.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania

efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie oraz określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się z wyjątkiem jednych zajęć nie budzą zastrzeżeń: są różnorodne, specyficzne i zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Wyjątek stanowią zajęcia *opracowanie i przedłożenie zaakceptowanej przez opiekuna pracy dyplomowej bez przypisanych godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów (warte jednak 10 pkt. ECTS), w ramach których opiekun wystawia ocenę „za całość pracy”*. Metody weryfikacji w tym przypadku nie są jasne, ponieważ z jednej strony sformułowanie, że jest to ocena „za całość pracy” sugeruje ocenę produktu końcowego, tj. samej pracy dyplomowej, a z drugiej efekty uczenia się dla tych zajęć sugerują, że metody weryfikacji powinny dotyczyć raczej procesu jej powstawania (np. efekty szczegółowe „3_U Student potrafi wyszukiwać, analizować i oceniać, selekcjonować i użytkować informacje na temat głównych nurtów literackich oraz twórczości pisarzy anglojęzycznych oraz samodzielnie zdobywać wiedzę na ich temat, z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów w celu opracowania pracy dyplomowej (K_U03)” czy efekt szczegółowy „2_KS student jest gotów do współdziałania, pracy w grupie przyjmowania w niej różnych ról (K_K02).” W pierwszym przypadku (ocena pracy jako produktu) metody weryfikacji są niespecyficzne, ponieważ ten sam produkt zostaje oceniony w ramach recenzji pracy dyplomowej, oraz nie zapewniają weryfikacji ww. efektów szczegółowych. W drugim przypadku (ocena pracy jako procesu) metody weryfikacji nie zapewniają skutecznej weryfikacji efektów uczenia się, ponieważ nie są dostosowane do sytuacji braku godzin kontaktowych. Jeżeli zajęcia te oceniają oba aspekty pracy, to metody weryfikacji są opisane nieczytelnie (zwłaszcza, że raport samooceny sugeruje, iż „stopień osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się przypisanych do przedmiotu Przygotowanie pracy dyplomowej oceniany jest przez promotora pracy oraz recenzenta”, a więc dodatkową osobę (bez wskazania na zakres kompetencji). **Rekomenduje się** zapewnienie spójności metod weryfikacji dla tych zajęć z formą tych zajęć bądź zmianę formy zajęć tak, aby godziny kontaktowe odzwierciedlały proces nadzoru nad pracą.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się zasadniczo umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, z zastrzeżeniem co do niepełnego zdefiniowania katalogu zawodów, omówionego w ocenie spełniania kryterium 1. Ponieważ efekty uczenia się, z wyjątkiem efektów powiązanych z przygotowaniem do wykonywania zawodu tłumacza, nie są w pełni zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy - co wynika ze zdiagnozowanego powyżej niejasnego określenia obszarów działalności zawodowej, na potrzeby których prowadzone jest kształcenie na kierunku, a także z faktu, że w znacznej części operacyjna wiedza językowa utożsamiana jest z wiedzą językoznawczą - również metody weryfikacji nie mogą obejmować umiejętności praktycznych w tych obszarach.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2.

Metody weryfikacji efektów uczenia się dla ścieżki nauczycielskiej nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na

podstawie art. 68 ust. 3 ustawy, gdyż nie umożliwiają pełnej i kompleksowej weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Obejmują przedłożenie przez studenta dokumentacji praktyk – dzienniczka oraz raportu z praktyki zawodowej. W raporcie zawarte jest portfolio – próbki zadań wykonywanych przez studenta, w tym obserwacji lekcji, konspektów lekcji itp. Uczelniany koordynator praktyk dokonuje zaliczenia na podstawie ocen wystawionych przez opiekuna zakładowego i opiekuna uczelnianego praktyk. Założenia stosowanych metod są właściwe, problemem jest jednak brak informacji zwrotnej na pracach studenta. Student nie wie, zatem, co wykonał poprawnie, a nad czym powinien jeszcze popracować. Tych samych wiadomości nie otrzymują również uczelniany opiekun i koordynator. Opiekunowie nie znają również warunków, w jakich prace były wykonywane, co może mieć wpływ na ich jakość, w tym efekt końcowy.

Efekty uczenia się, osiągnięte przez studentów, są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Uczelnia monitoruje je również poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy.

Jak wykazano powyżej, rodzaj, tematyka i metodyka prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań nie w pełni odpowiada specyfice profilu praktycznego. Dla ścieżki *nauczycielskiej* określono wymagania wobec prac dyplomowych wiążące je bezpośrednio z praktykami, natomiast dla *biznesowej* i zwłaszcza *tłumaczeniowej* ten związek nie jest widoczny, a z wytycznych (i analizy prac tłumaczeniowych dyplomowych) wynika, że prace te nie mają charakteru aplikacyjnego.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych nie zawsze dopasowana jest do efektów uczenia się oraz praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Dotyczy to prac etapowych z zajęć *przekład audio-wizualny*, które są przekładami pisemnymi tekstów audiowizualnych, ale niedostosowanymi do wymagań technicznych stawianym w praktyce zawodowej przekładom napisowym (brak podziału na napisy, brak ograniczeń długości, dowolny format). W przypadku zajęć z *przekładu tekstów literackich* forma prac nie pozwala na weryfikację wszystkich założonych efektów uczenia się, ponieważ obejmują one wyłącznie przekład z języka polskiego na angielski, a także jest niedostosowana do zakładanego na tym etapie poziomu kompetencji językowej. **Rekomenduje się** dostosowanie metod weryfikacji dla tych zajęć do ich charakteru jako zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz zapewnienie formy prac etapowych, pozwalającej na skuteczną weryfikację wszystkich efektów. Analiza prac etapowych wskazuje też, że nie wszystkie prace etapowe zapewniają studentom adekwatną informację zwrotną w formie pisemnej, która przekazywana jest w formie ustnej lub za pośrednictwem funkcjonalności „Sprawdziany” w uczelnianym systemie obsługi studentów.

W ciągu ostatnich lat studenci nie byli autorami ani współautorami publikacji fachowych. Uczelnia nie odnotowała ich innych osiągnięć w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Uzasadnienie

Na kierunku stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Wśród warunków przyjęcia kandydatów na studia pojawia się jednak sprzeczny z ustawą zapis o możliwości rekrutacji na podstawie certyfikatów językowych lub egzaminu z języka obcego.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Prace etapowe i egzaminacyjne nie są w pełni dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej. Natomiast niektóre prace dyplomowe nie w pełni odpowiadają praktycznemu profilowi kształcenia na kierunku, ponieważ przyjęta definicja pracy o charakterze praktycznym zrównuje analizę realnie istniejących tekstów i ustosunkowanie się do wyników analizy tekstu z rozwiązaniem problemu zawodowego.

Formuła egzaminu dyplomowego nie w pełni odpowiada założeniom o weryfikacji efektów uczenia się z całego przebiegu studiów, ponieważ zakres zagadnień egzaminacyjnych nie odpowiada proporcjom dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) niezgodnej z ustawą opcji rekrutowania kandydatów na podstawie certyfikatów językowych lub egzaminu z języka obcego; 2) niezapewnienia praktycznego charakteru prac dyplomowych; 3) procedury egzaminu dyplomowego, która nie odzwierciedla proporcji dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się usunięcie niezgodnej z ustawą możliwości rekrutowania kandydatów na podstawie certyfikatów językowych.
2. Zaleca się zapewnienie praktycznego charakteru prac dyplomowych.
3. Zleca się zapewnienie odzwierciedlenia przez egzamin dyplomowy proporcji dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek.

4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie zapewniają w pełni prawidłowej realizacji zajęć oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Proces dydaktyczny na kierunku realizowany jest przez 23 osoby, w tym – 13 filologów, a w tym 11 anglistów (5 – ze stopniem doktora, 6 – z tytułem magistra – 1 z otwartym przewodem doktorskim; brak osób ze stopniem doktora habilitowanego) oraz 2 germanistów z tytułem magistra (1 germanista jest zarazem anglistą). Na etacie w Uczelni zatrudnionych jest w sumie 20 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, zaś na umowę cywilno-prawną – 3 osoby.

Nauczyciele akademicy posiadają udokumentowany dorobek naukowy w następujących dyscyplinach: językoznawstwo – 4 osoby, pedagogika – 1 doktor i psychologia – 1 doktor. Jeśli chodzi o dwie pozostałe dyscypliny naukowe, do których kierunek został przyporządkowany, to kadre do prowadzenia zajęć powiązanych z naukami o kulturze i religii stanowi 1 osoba z tytułem magistra, niewykazująca się aktualnym ani rozbudowanym dorobkiem naukowym, w zakresie literaturoznawstwa – 1 osoba ze stopniem doktora, niewykazująca się aktualnym ani rozbudowanym dorobkiem naukowym (zatrudniona od początku semestru letniego roku akad. 2022/2023; wcześniej zajęcia tego typu prowadzone były przez nauczycieli z dorobkiem przyporządkowanym do innych dyscyplin naukowych). Oznacza to, że w składzie kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku brakuje nauczycieli akademickich, których wiedza i doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych umożliwia osiągnięcie zaawansowanej wiedzy w zakresie literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu tych dyscyplin naukowych, do których kierunek został przyporządkowany.

Wśród kadry dydaktycznej wielu pracowników ma doświadczenie zdobyte i rozwijane poza pracą na uczelni w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku, t.j. jako nauczyciele języków obcych w szkołach publicznych oraz nauczyciele języka na różnego rodzaju kursach, tłumacze ustni i pisemni, tłumacze przysięgli i biznesowi, egzaminatorzy z odpowiednimi uprawnieniami oraz korektorzy tekstów w języku angielskim. Pod tym względem dobór kadry zapewnia prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym nabywanie przez nich umiejętności praktycznych.

Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w r.a. 2022/2023 prowadzi doktor psychologii i doktor pedagogiki, posiadający aktualny dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe uzyskane i rozwijane na rynku pracy poza uczelnią. Uczelnia nie przedstawiła obsady innych zajęć, wymaganych standardami kształcenia nauczycieli, nie można więc stwierdzić, żeby Uczelnia zapewniała kadre posiadającą udokumentowany dorobek oraz kwalifikacje do prowadzenia zajęć: *dydaktyka ogólna, metodyka nauczania języka obcego, emisja głosu, narzędzia informatyczne w nauczaniu języka angielskiego, etyka zawodu nauczyciela, seminarium dyplomowe oraz praktyka pedagogiczna – przygotowanie w zakresie nauczania języka angielskiego*, przez co nie spełnione są wymagania standardów kształcenia nauczycieli.

O ile zatem stabilność zatrudnienia i liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, a także doświadczenie praktyczne związane z wykonywaniem zawodu tłumacza umożliwiają prawidłową realizację zajęć, o tyle struktura kwalifikacji oraz dorobek i doświadczenie praktyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela nie zapewnia prawidłowej realizacji zajęć.

Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Część wykładowców posiada praktyczne zawodowe doświadczenie jako nauczyciele w szkołach publicznych i w szkołach językowych. Są oni autorami materiałów dydaktyczno-metodycznych oraz kursów e-learningowych. Jak wykazały hospitacje zajęć, nauczyciele z zasady są dobrze przygotowani merytorycznie i językowo do ich prowadzenia. Korzystają pomocniczo z platformy e-learningowej. Zdarzają się zajęcia, których treści i materiały nie są dostosowane do przygotowania przez studentów poziomu 6. PRK ani nie są nastawione na osiąganie efektów uczenia się w zakresie przygotowania do działalności zawodowej na rynku pracy zgodnie z profilem praktycznych studiów, co wynika z kompetencji przygotowujących program i prowadzonych zajęcia osób. W wielu przypadkach zajęcia o charakterze warsztatowym i konwersatoryjnym prowadzone są w formie klasycznych ćwiczeń, niemniej aktywizują one studentów do pracy w parach i grupach, co umożliwia im nabywanie kompetencji społecznych i umiejętności związanych z pracą w grupie. Nauczyciele mają również wystarczające kompetencje do prowadzenia zajęć służących nabywaniu przez studentów umiejętności praktycznych przydatnych na rynku pracy. Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia przypadków prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami, a obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami.

Nauczyciele przygotowani są do realizacji zajęć z wykorzystaniem platformy e-learningowej, na której umieszczane są materiały dla studentów, a także z wykorzystaniem komunikatorów internetowych (do komunikacji synchronicznej i asynchronicznej). Wszyscy nauczyciele odbywają szkolenie z obsługi platformy e-learningowej.

Zatrudnienie wykładowców w Uczelni następuje w drodze otwartego konkursu, którego procedurę reguluje Statut Akademii Nauk Stosowanych w Łomży. Polityką kadrową w odniesieniu do ocenianego kierunku kieruje Rektor, we współpracy z kierownikiem Zakładu Filologii Angielskiej. Rekrutacja współpracowników odbywa się w kilku mniej sformalizowanych formach, m.in. poprzez wybór kandydatów na podstawie ich aplikacji oraz rozmowy kwalifikacyjnej z Kierownikiem Zakładu i/lub Władzami Dziekańskimi; poprzez przeprowadzenie lokalnego rozpoznania, polecenie przez innych pracowników oraz rozmowę kwalifikacyjną; poprzez wyszukiwanie osób (m.in. w placówkach oświatowych, biurach tłumaczeń) z konkretnie wymaganymi kompetencjami praktycznymi do obsady konkretnych zajęć. Obsada zajęć co do zasady dobierana jest w sposób uwzględniający: 1) kwalifikacje, wykształcenie, dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe i/lub praktyczne w aspekcie powierzanych zajęć, 2) wyniki hospitacji zajęć, 3) opinie studentów (wyrażane w ankietach oceny zajęć dydaktycznych oraz przekazywane bezpośrednio Kierownikowi ZFA). Co do zasady prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne powierzane jest głównie osobom, które mają praktyczne doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie zdobyte poza system nauki i szkolnictwa wyższego. Można jednak wskazać przypadki, w których ani dorobek naukowy lub/i dydaktyczny, ani doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią nie odpowiadają zakresowi określonego w nazwie zajęć i wyznaczonym im celom kształcenia.

W sytuacji, kiedy opiekunem jest niesamodzielny pracownik badawczo-dydaktyczny, na recenzenta pracy powoływany jest pracownik ze stopniem doktora lub tytułem zawodowym magistra. W tym

drugim przypadku, recenzent nie ma dorobku w dyscyplinie językoznawstwo i nie legitymuje się doświadczeniem naukowym ani praktycznym w zakresie tłumaczeń literackich. W tym kontekście należy więc zwrócić wagę na nieadekwatność kwalifikacji nauczycieli akademickich włączonych w proces dyplomowania w charakterze recenzentów w stosunku do problematyki tych prac i dyscyplin, w jakich powstają. **Rekomenduje się** powierzanie recenzji prac dyplomowych osobom wykazującym się dorobkiem praktycznym zdobytym poza uczelnią, by zapewnić kompetencje niezbędne do oceny aplikacyjności lub charakteru wdrożeniowego prac z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany.

Uczelnia udostępniła pracownikom i studentom możliwość bezpłatnego korzystania z najnowszej wersji pakietu biurowego, w ramach którego mają dostęp do najnowszych wersji aplikacji potrzebnych w pracy naukowej i na rynku zawodowym, w tym m.in.: bazę aktów prawnych (dot. funkcjonowania szkoły, tłumaczeń aktów prawnych na język angielski, informacji prawnej z zakresu kwestii biznesowych); narzędzia rozwojowo-edukacyjne i komunikacyjne wykorzystywane w zawodzie nauczyciela.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez prowadzoną w Uczelni ankietyzację w formie elektronicznej. Wyniki ankiet mają wpływ na obsadę (w skrajnych rezygnacja z kontynuacji zatrudnienia) i sposób prowadzenia zajęć przez wykładowców. Jednakże przy responsywności mniejszej niż 20%, wyniki ankiet nie są brane pod uwagę w analizach wyników. Powoduje to, że negatywne oceny studentów nie mają wpływu na wynik oceny okresowej pracowników. Tracą na tym też nauczyciele, których zajęcia zyskują wysokie noty i pochlebne komentarze. **Rekomenduje się** zaplanowanie i wdrożenie systemu zachęt studentów do wypełniania ankiety oraz analizowanie informacji płynącej z ankiet, niezależnie od responsywności.

Wszyscy pracownicy, prowadzący zajęcia na kierunku, podlegają bieżącej ocenie, realizowanej przez bezpośredniego przełożonego, który weryfikuje jakość realizacji zajęć podczas hospitacji i na podstawie ankiet studentów. Arkusz i zasady hospitacji nie uwzględniają jednak oceny w zakresie treści, metodyki prowadzenia zajęć i metod weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia się pod kątem umiejętności dydaktycznych nauczycieli, mających na celu realizację efektów uczenia się związanych z praktycznym profilem studiów. Niezadowolające oceny mogą skutkować zakończeniem współpracy w danym wykładowcą. Pracownicy korzystają z hospitacji koleżeńskich w sytuacji, gdy dwóch lub więcej nauczycieli prowadzi dane zajęcia w jednym cyklu, co ma na celu harmonizację treści, metod prowadzenia zajęć oraz weryfikacji efektów uczenia się. Pracownicy podlegają też ocenie okresowej, która dokonywana jest nie rzadziej niż co cztery lata zgodnie z kryteriami i zasadami określonymi w zarządzeniu Rektora. Poza listą głównych kryteriów, z wystandardyzowaną punktacją, znalazło się kryterium dotyczące działalności poza szkolnictwem wyższym, związanej z prowadzoną działalnością dydaktyczną w ANS w Łomży: w aspekcie profilu praktycznego kierunku filologia angielska kryterium to jest kluczowe. W ocenie okresowej uwzględniane są wyniki ankiet studenckich i hospitacji. Ocena okresowa może być wyróżniająca, pozytywna, warunkowa lub negatywna. Wyniki oceny mają wpływ na politykę kadrową i są brane pod uwagę podczas przedłużania umowy o pracę. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Nie jest za to określone, co dzieje się po drugiej negatywnej ocenie, co może znaczyć, że nie rodzi to żadnych negatywnych skutków dla wykładowców niedbających o podnoszenie kompetencji w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Nieliczni nauczyciele akademicy, prowadzący zajęcia na kierunku, systematycznie pomnażają dorobek naukowy i posiadają bieżące publikacje w dyscyplinach językoznawstwo – chodzi o 4 filologów

angielskich. Dwójka pracowników ma bieżący dorobek naukowy w zakresie psychologii i pedagogiki. W przeważającej części pracownicy pogłębiają swoje doświadczenie praktyczne, szczególnie w zakresie wykonywania tłumaczeń i pracy dydaktycznej w zawodzie nauczyciela języków obcych. Nie przekłada się to jednak na uzyskiwanie ani podejmowanie starań o uzyskanie stopni naukowych przez pracowników. Wewnętrzna procedura awansowania nauczycieli akademickich w Uczelni nie przewiduje premiowania doświadczenia zawodowego uzyskanego i rozwijanego na rynku pracy poza uczelnią, niezbędnego do zapewnienia prawidłowej realizacji zajęć na studiach o profilu praktycznym.

Rekomenduje się zaplanowanie i wdrożenie systemu wsparcia ścieżki awansu pracowników i zachęt do zdobywania przez nich stopni naukowych oraz podnoszenia kompetencji rozwijanych poza uczelnią. W systemie nagród w Uczelni brak nagradzania pracowników za zdobywanie i rozwijanie doświadczenia praktycznego zdobywanego poza uczelnią na rynku pracy, związanych ściśle z profilem praktycznym ocenianego kierunku studiów. **Rekomenduje się**, by zaplanować i wdrożyć poddawanie wystandaryzowanej ocenie w arkuszu hospitacji oraz w arkuszu oceny pracowniczej doświadczenia pozauczelnianego wykładowcy i współpracy z firmami i instytucjami regionu oraz zdobycie nowych uprawnień zawodowych itp., które mogą się przełożyć na umiejętności dydaktyczne, prowadzące do realizacji efektów uczenia się związanych z praktycznym profilem studiów. **Rekomenduje się** też zaplanowanie i wdrożenie systemu działań w sytuacji drugiej negatywnej oceny okresowej.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych nauczycieli akademickich i planowania ich ścieżek rozwojowych, co ma głównie wyraz w rozmowach władz dziekańskich i zakładu z pracownikami w sytuacjach problemowych oraz zachęt do podnoszenia kompetencji dydaktycznych.

Dbając o rozwój kadry w zakresie pracy dydaktycznej i naukowej Uczelnia zapewnia awans na wyższe stanowisko bezpośrednio po uzyskaniu stopnia naukowego, oferuje pracownikom finansowanie udziału w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, wyjazdach stypendialnych i studyjnych, szkoleniach dydaktycznych (dot. np. nauczania tłumaczenia z wykorzystaniem technik komputerowych; nauczania studentów z niepełnosprawnościami; dydaktyki z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz w dofinansowaniu przewodu doktorskiego. Nauczyciele mogą ubiegać się o środki w drodze bezpośredniego wniosku do rektora oraz korzystać ze środków zewnętrznych pozyskanych przez Uczelnię. Realizowana polityka kadrowa i przydział środków na wyjazdy szkoleniowe umożliwiają dobór kadry zapewniający prawidłową realizację zajęć i sprzyjają rozwojowi nauczycieli akademickich, z wyłączeniem zdobywania przez pracowników stopni naukowych. Stąd **rekomendacja**, by zaplanować i wdrożyć narzędzia polityki kadrowej, skutkujące rozwojem naukowym powiązanych z aplikacyjnością badań, w tym uzyskiwaniem wyższych stopni naukowych.

W Uczelni obowiązują skodyfikowane zasady rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa i wszelkie formy dyskryminacji i przemocy wobec nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących kształcenie. Wprowadzono też zasady pomocy ofiarom naruszeń na tym polu. Obowiązuje też, ujęta szeregiem zarządzeń, polityka antymobbingowa. Powołano również rzecznika dyscyplinarnego nauczycieli akademickich, jak i zespoły do oceny ryzyka zawodowego nauczycieli oraz Zespół Reagowania Kryzysowego, zawiązywanego doraźnie w sytuacjach kryzysowych i w okresie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa w czasie wojny. Politykę kadrową na tym polu wspierają Akademicki Ośrodek Rozwoju Osobistego i Społecznego FOCUS oraz Akademickie Centrum Mediacji, które obejmuje potrzebujących nauczycieli pomocą psychologiczną, zwłaszcza w sytuacji doświadczenia kryzysu czy przemocy oraz pomocą w zakresie mediacji w sytuacjach konfliktu interpersonalnego w Uczelni.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje i liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie zapewniają prawidłowej realizacji zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są niezgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Polityka kadrowa nie zapewnia właściwego doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Jest ona oparta na nietransparentnych zasadach i nie umożliwiają prawidłowej realizacji wszystkich zajęć. Uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są częściowo wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także w ograniczonym stopniu stwarza warunki stymulujące kadry do ustawicznego rozwoju. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) doboru kadry posiadającej kwalifikacje i dorobek naukowy w dyscyplinach, do których przyporządkowany został kierunek; 2) braku lub nieprawidłowej obsady zajęć.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie kadry z aktualnym dorobkiem naukowym w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany.
2. Zaleca się zapewnienie prawidłowej obsady zajęć.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Budynki dydaktyczne i administracyjno-dydaktyczne Uczelni znajdują się w kilku lokalizacjach w Łomży. W jeszcze innych mieści się baza sportowo-rekreacyjna, udostępniana Uczelni przez władze miasta Łomży, gdzie studenci mają zorganizowane zajęcia wychowania fizycznego. Większość zajęć na kierunku prowadzona jest w dwóch budynkach: budynku głównym, dysponującym 15 salami ćwiczeniowymi, wykładowymi, seminaryjnymi i laboratoryjnymi i drugim budynku zlokalizowanym nieopodal, przy tej samej ulicy, gdzie do dyspozycji dydaktyki oddano 10 sal. Oba budynki stanowią własność Uczelni.

Budynek główny składa się z 5 kondygnacji. Sale dydaktyczne są tu klimatyzowane i wyposażone w rzutniki multimedialne, tablice, komputer z dostępem do internetu, nagłośnienie. Znajdują się tutaj także pomieszczenia administracyjne obsługi toku studiów oraz jednostka odpowiedzialna za współpracę z zagranicą. W sumie, budynek dysponuje 1000 miejsc do nauki, 7 salami wykładowymi, 1 ćwiczeniową, 3 pracowniami językowymi, 5 pracowniami komputerowymi wykorzystywanymi na kierunkach studiów prowadzonych również przez inne jednostki. W jednej z sal wykładowych (auli) zainstalowano system do tłumaczeń symultanicznych. 1 pracownia językowa wyposażona jest w system do nauczania podstawowych sprawności językowych w zakresie słuchania i wymowy oraz tablice interaktywną. Pozostałe – w tablice interaktywne. W budynku znajduje się również pracownia do prowadzenia badań społecznych, tzw. *fokusownia*, gdzie mogą odbywać się symulowane akty rozmów biznesowych, nie jest jednak ona wykorzystywana na kierunku, pomimo że umiejętności porozumiewania się w sytuacjach biznesowych znajdują się wśród szczegółowych efektów uczenia się np. dla zajęć *psychologia biznesu*.

Drugi budynek dydaktyczny, w którym znajdują się laboratoria, sale wykładowe, seminaryjne i ćwiczeniowe, mieści również bibliotekę z wypożyczalnią, czytelnią i magazynem bibliotecznym, a także kolejne pomieszczenia administracyjne, pokój samorządu studentów i in.

Rozmieszczenie budynków, w tym sal dydaktycznych oraz administracyjnych umożliwia studentom szybkie poruszanie się między nimi podczas przerw oraz zwiększa dostępność po zajęciach np. do biblioteki/ czytelni, czy do części obsługowej toku studiów.

W salach dydaktycznych dla kierunku znajdują się rzutniki multimedialne, ekrany lub telewizory, w kilku tablice interaktywne, tablice suchościeralne, a także typowe wyposażenie biurowe – stoliki i krzesła, a w większych salach ułożone amfiteatralnie siedzenia z rozkładanymi stolikami. Sale dydaktyczne są przestrzenne, jasne, dostosowane do wielkości grup zajęciowych, podobnie ciągi komunikacyjne, wejścia do budynku, a także parkingi usytuowane w pobliżu budynków. Parkingi są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, poruszających się na wózku i oznakowane.

W budynkach udostępnia się 4 pracownie językowe, w tym 2 wyposażone w system nagłośnieniowo-odsluchowy, w sumie dla 78 studentów, 1 z systemem do tłumaczeń pisemnych. W pracowniach językowych planowane są zajęcia z fonetyki oraz receptywnych sprawności językowych – słuchania ze zrozumieniem czy też sprawności zintegrowanych. Dodatkowo, na kierunku wykorzystywana jest pracownia językowa z jedną dwuosobową kabiną szkoleniową do tłumaczeń konferencyjnych. Pracownia ta posiada właściwe funkcjonalności umożliwiające dydaktykę tłumaczeń ustnych i prowadzenie zajęć w warunkach symulowanych. Pozwala to na prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej w zakresie tłumaczeń konferencyjnych. Jedno z laboratoriów, poza oprogramowaniem typowym, biurowym, dysponuje oprogramowaniem do profesjonalnych tłumaczeń pisemnych (CAT w liczbie 24 licencji, co zaspokaja potrzeby procesu dydaktycznego).

Wszystkie sale są prawidłowo przygotowane do prowadzenia dydaktyki typowej dla kierunku. Wyposażenie umożliwia prezentowanie materiałów audio-wideo, pracę z zasobami w formie elektronicznej oraz pochodzącymi bezpośrednio z internetu, prace nad fonetyką, tłumaczenia pisemne oraz ustne.

Podczas gdy potrzeby ścieżki tłumaczeniowej można uznać za zaspokojone pod kątem zapewnienia studentom warunków zbliżonych do autentycznych warunków zawodowych, tego samego nie można powiedzieć o dwóch pozostałych ścieżkach kształcenia na kierunku. Brakuje pracowni dydaktycznej - sali specjalistycznej, naśladującej autentyczne warunki pracy dla ścieżki nauczycielskiej, w której zgromadzone byłyby typowe pomoce szkolne np. podręczniki i pomoce dydaktyczne, zasoby elektroniczne, w tym dedykowane oprogramowanie (np. e-dziennik, zasoby dydaktyczne) oraz tablica

interaktywna z oprogramowaniem do nauczania języka obcego w szkole. Infrastruktura w niewielkim stopniu uwzględnia typowe, podstawowe rozwiązania w tym zakresie – wprawdzie Uczelnia dysponuje tablicami interaktywnymi, jednakże nie są one aktywnie wykorzystywane przez studentów do przeprowadzania symulacji lekcji, a pozostałych dostosowań specyficznych dla warunków pracy nauczyciela nie zaobserwowano. Jak już wcześniej zauważono, analogiczna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do ścieżki biznesowej. Brak typowego oprogramowania do zarządzania zasobami przedsiębiorstwa, programów wspomagających działania marketingowe i PR, zarządzania relacjami z klientem/ dostawcami/ kontrahentami. W efekcie, infrastruktura Uczelni nie odzwierciedla w pełni specyfiki kierunku, tj. dwóch z trzech ścieżek realizowanych w ramach programu studiów.

Infrastruktura informatyczna, przewidująca zaangażowanie do zajęć typowego oprogramowania biurowego oraz specjalistycznego w laboratoriach językowych, pracowni tłumaczeń pisemnych i pracowni tłumaczeń ustnych jest sprawna, nowoczesna i umożliwia w tym kontekście prawidłową realizację zajęć. Analogiczna uwaga dotyczy sprzętu, którym dysponują laboratoria komputerowe.

Na terenie Uczelni znajduje się bezprzewodowa sieć komputerowa dostępna dla studentów i wykładowców. Studenci mogą również korzystać ze stacjonarnych stanowisk komputerowych podłączonych do internetu dostępnych np. w kawiarence internetowej. Stosowane rozwiązania spełniają wystarczająco wymogi jakościowe do korzystania z e-zasobów i komunikacji na odległość.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne są w pełni dostosowane do liczby studentów i wystarczające do realizacji zajęć. Analogiczna uwaga dotyczy liczby stanowisk komputerowych oraz licencji na podstawowe oprogramowanie, która jest właściwa i dostosowana do liczby studentów oraz liczebności grup oraz umożliwia prawidłową realizację zajęć. Liczba pracowni laboratoryjno-komputerowych jest również wystarczająca w stosunku do liczby studentów i ich potrzeb. Studenci nie mają jednak możliwości samodzielnej pracy własnej z wykorzystaniem infrastruktury Uczelni, w szczególności z wykorzystaniem stanowisk komputerowych poza czasem zajęć zorganizowanych. **Rekomenduje się** udostępnienie infrastruktury studentom, w tym stanowisk ze specjalistycznym oprogramowaniem, poza godzinami zajęć zorganizowanych.

Biblioteka, w tym wypożyczalnia, czytelnia, magazyn biblioteczny zlokalizowane są w jednym z budynków dydaktycznych w niedalekim sąsiedztwie budynków pozostałych. W bibliotece mieści się wypożyczalnia z bezpośrednim dostępem do księgozbioru podręcznego i czytelnia z dostępem do gromadzonych i prenumerowanych czasopism i prasy codziennej. Łącznie w czytelni jest 55 miejsc dla czytelników, w tym 6 skomputeryzowanych, wliczając miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. To przestronne, dobrze doświetlone pomieszczenia do pracy i studiowania księgozbioru. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, a także ich wyposażenie pozwalają na komfortowe korzystanie z zasobów bibliotecznych, zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej.

Do dyspozycji użytkowników biblioteka posiada urządzenia wspomagające korzystanie ze zbiorów - skaner i drukarkę brajlowską, niwelujące również bariery dostępowe dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. System biblioteczny umożliwia elektroniczne wyszukiwanie w kilku terminalach katalogowych oraz na komputerach osobistych z wykorzystaniem uczelnianego internetu.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Infrastruktura wykorzystywana na kierunku jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dostęp do budynków dydaktycznych i poruszanie się w ciągach komunikacyjnych wewnątrz możliwe są dla osób z dysfunkcjami narządu ruchu, w tym poruszających się na wózku, poprzez znajdujące się tam podjazdy/ pochylnie, windy, toalety niwelujące bariery dostępu. Przed każdymi drzwiami wejściowymi do budynków znajdują się utwardzone pola

manewrowe. Przy budynkach dydaktycznych wyodrębniono i oznakowano miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. W budynkach, na każdej kondygnacji znajduje się toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Do dyspozycji jest krzesło ewakuacyjne dla osoby z niepełnosprawnością ruchową. Przegrody szklane w ciągach komunikacyjnych zostały oklejone pasami ostrzegawczymi ułatwiającymi poruszanie się w budynku studentom słabowidzącym. Sale wykładowe dysponują pętlą indukcyjną niwelującą bariery w zakresie dysfunkcji narządu słuchu. W korytarzach obu budynków ustawiono info-kioski wyposażone w monitor dotykowy, głośniki, klawiaturę brajlowską, trackball oraz czytnik kodów QR. System operacyjny umożliwia zmianę rozmiaru aplikacji i tekstu, powiększanie za pomocą funkcji „lupa”, zwiększenie kontrastu, odczyt głosowy itp. – udogodnienia dla osób słabowidzących.

Pomimo, że osoby z niepełnosprawnościami posiadają dostęp do wszystkich sal i laboratoriów, w pomieszczeniach tych nie zostały dostosowane miejsca niwelujące bariery dostępu dla różnych rodzajów niepełnosprawności. Brak również odpowiednich oznaczeń wskazujących na miejsca z łatwiejszym dostępem dla osoby na wózku, stąd mogą one być zajmowane przez każdego studenta.

Rekomenduje się zwiększenie dostosowania sal dydaktycznych i laboratoryjnych, a także pracowni specjalistycznych, w których odbywają się zajęcia dla ocenianego kierunku, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez wyodrębnienie i oznakowanie w salach dedykowanych stanowisk, a także wyposażenie ich w sposób niwelujący bariery podstawowych rodzajów niepełnosprawności, aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami pełny dostęp do infrastruktury dydaktycznej oraz osiągnięcie efektów uczenia się, przyjętych dla kierunku.

Uczelnia nie przewidziała w programie studiów kształcenia na odległość. Niemniej jednak posiada infrastrukturę umożliwiającą taką formę realizacji programu, w tym synchroniczną i asynchroniczną komunikację pomiędzy studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Funkcjonalności infrastruktury informatycznej dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami, zapewniają właściwy zakres i formę dostępności.

Zasoby biblioteczne zgromadzone na miejscu obejmują ok. 15,5 tys. woluminów publikacji zwartych, blisko 6 tys. woluminów czasopism oraz ok. 1,2 tys. dokumentów cyfrowych. Zasoby uzupełniają książki elektroniczne wypożyczane w ramach IBUK – ok. 6 tys. pozycji.

Zasoby dla ocenianego kierunku są skromne. To 1136 pozycji, w tym 142 w formie elektronicznej. Udostępniane są tylko pozornie w formie wolnego dostępu na kilku regałach bibliotecznych, gdyż *de facto*, ustawione przy nich meble biblioteczne bardzo utrudniają korzystanie z tych zasobów uniemożliwiając samodzielny przegląd literatury. Również organizacja księgozbioru na półkach wg numerów inwentarzowych, nie tematycznie, nie sprzyja samodzielnemu doborowi literatury np. z zakresu dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany – językoznawstwa czy też istotnego dla praktycznego nachylenia ścieżki tłumaczeniowej – przekładoznawstwa. **Rekomenduje się** likwidację barier w dostępie do księgozbioru podręcznego oraz organizację zasobów w sposób ułatwiający korzystanie z literatury w kontekście wymogów programu studiów, w tym efektów uczenia się.

Zgromadzone zasoby naukowe i dydaktyczne są tylko częściowo zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Dyscyplina językoznawstwo reprezentowana jest w zbiorach uczelni przez ok. 20 tytułów, przy czym brak jest tytułów sztandarowych w zakresie wstępu do językoznawstwa, gramatyki opisowej języka angielskiego. Dyscyplina literaturoznawstwo, do której również przyporządkowano kierunek to pojedyncze pozycje z teorii literatury. Takie zasoby nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów wiedzy obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną

z zakresu tych dyscyplin naukowych, do których kierunek został przyporządkowany. Analogiczna uwaga dotyczy dyscypliny nauki o kulturze i religii.

Księgozbiór dla kierunku nie jest wystarczający. Nie obejmuje podstawowych pozycji z zakresu kształcenia filologicznego i nie odzwierciedla wystarczająco obszarów zastosowania języka obcego, będącego przedmiotem prowadzonych ścieżek rozwoju, w szczególności ścieżki biznesowej w kontekście ról zawodowych, jakie dla niej przewidziano. Księgozbiór nie jest aktualny – pozycje specjalistyczne naukowe i praktyczne wydane w ostatnich 3 latach praktycznie nie występują.

Dedykowane kierunkowi czasopisma znajdujące się w stałej prenumeracie i dostępne w czytelni obejmują tytuły dotyczące problematyki pedagogicznej i nauczania języka obcego. **Rekomenduje się** systematyczną aktualizację zasobów bibliotecznych o aktualne pozycje, uwzględniające postęp w badaniach w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek, oraz uwzględniające postęp w zakresie kształcenia praktycznego, zgodnie ze ścieżkami zawodowymi, przewidzianymi w programie.

Zbiory nie obejmują piśmiennictwa zalecanego w sylabusach nie są także dostosowane do potrzeb procesu nauczania i uczenia się ani do liczby studentów. Najlepszym przykładem będzie dostępność literatury wykazanej w sylabusach kluczowych dla kierunku zajęć: *wstępu do językoznawstwa*, *gramatyki opisowej* oraz *wstępu do literaturoznawstwa*. I tak, dla zajęć *wstęp do językoznawstwa*, w bibliotece udostępnia się w niewystarczającej liczbie dwóch egzemplarzy tytuł wykazany jako jedyny obowiązujący w sylabusie w ramach literatury podstawowej dla tych zajęć (Yule, G. *The Study of Language*). Natomiast, z katalogu literatury uzupełniającej, żadna pozycja nie jest dostępna, a są to pozycje istotne z punktu widzenia kształcenia filologicznego (w tym: Fromkin, V., R. Rodman, N. Hyams. *An Introduction to Language*, Rowe, B.M. & D. Levine. *A Concise Introduction to Linguistics*, McGregor, W. B. *Linguistics: An Introduction*, Delahunty, G. P. *The English Language from Sound to Sense*, Finegan, E. *Language: Its Structure and Use*). Dla zajęć z *gramatyki opisowej* przewidziano wyłącznie literaturę podstawową – 4 pozycje, a dostępna jest tylko jedna z nich (Roach, P. *English Phonetics and Phonology*). Brakujące tytuły to, podobnie jak w przypadku poprzednio omawianych zajęć, istotne pozycje, w tym: Fromkin, V., R. Rodman, N. Hyams. *An Introduction to Language*, Gimson, A. C. *Gimson's Pronunciation of English*, Huddleston, R. D., G.K. Pullum. *The Cambridge Grammar of the English Language*. W przypadku *gramatyki kontrastywnej*, w ramach literatury podstawowej dostępne są jedynie skopiowane fragmenty dwóch pozycji (Willim, E., E. Mańczak-Wohlfeld. *A Contrastive Approach to Problems with English*, Mańczak, T. *Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics*). Z kolei, literatura uzupełniająca w liczbie 4 pozycji nie jest udostępniana, w tym autorstwa uznanych specjalistów – Jacka Fisiaka, Barbary Lewandowskiej-Tomaszczyk, Elżbiety Mańczak-Wohlfeld i in. Dla dyscypliny literaturoznawstwo również nie zapewnia się literatury wyszczególnionej w sylabusach. Na przykład, dla zajęć z *wstępu do literaturoznawstwa* udostępnia się jedynie pozycję: Burzyńska, A., M.P Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*. Pozostałe nie są dostępne, w tym z zakresu literatury podstawowej: Głowiński, M., A. Okopień-Sławińska, J. Sławiński. *Zarys teorii literatury*. Literatura uzupełniająca nie jest w ogóle dostępna, w tym autorstwa Umberto Eco, razem 5 pozycji.

Powyżej opisane nieprawidłowości nie dotyczą wyłącznie publikacji w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, ale również kształcenia praktycznego, gdyż literatura w niektórych przypadkach jest tu zapewniona, w innych nie jest. Przykładem niech będzie sylabus zajęć *narzędzia informatyczne w nauczaniu języka angielskiego*, gdzie w literaturze podstawowej dostępne są dwie pozycje z sześciu zamieszczonych w sylabusie, i te same proporcje są zachowane również dla literatury

uzupełniającej. Brakuje m.in.: Somers, Harold. *Computers and Translation: A translator's guide*, Bogucki, Łukasz. *Tłumaczenie wspierane komputerowo*, Piwko, Łukasz. *Komputer w pracy tłumacza*. Elektronicznie zapewniana przez Uczelnię literatura w formie wypożyczenia na odległość nie kompensuje wyżej opisanych braków.

Uczelnia udostępnia publikacje światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej z wykorzystaniem narzędzi informatycznych. Do dyspozycji studentów i kadry kierunku oddano bazy pełnotekstowe w ramach: Wirtualnej Biblioteki Nauki WBN (Ebsco, Elsevier, Nature, Science, Scopus, Springer, Web of Knowledge, Wiley), Bazhum – bazy umożliwiającej dostęp do polskich czasopism naukowych z zakresu humanistyki i nauk społecznych, Bazy Biblioteki Narodowej, Centrum Otwartej Nauki CeON, BazEkon zawierająca abstrakty lub pełne artykuły naukowe o tematyce ekonomicznej i tematach pokrewnych, a także do innych baz. Studenci kierunku mogą też korzystać z czasopism online poprzez stronę biblioteki, głównie w zakresie nauczania języka obcego, wychowania i oświaty (*The Journal of Teaching English with Technology*, *Przegląd Badań Edukacyjnych*, *Edukacja międzykulturowa*).

Dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej jest wystarczający, aktualny i możliwy za pomocą zdwywersyfikowanych kanałów i narzędzi, również poza lokalizacją biblioteki.

Dostęp do zbiorów dla osób z niepełnosprawnościami jest ograniczony. Jedną z barier, o której już była mowa, jest brak możliwości zbliżenia się do regałów z książkami dla osób z dysfunkcjami narządu ruchu. Kolejna to brak oznakowania stanowisk dla osób z niepełnosprawnością, pomimo że pewne dostosowania zostały dla nich przewidziane. Są to monitor i palmtop ze specjalistycznym oprogramowaniem (np. przetwarzającym mowę na tekst pisany) oraz drukarka, a także wcześniej wspomniany skaner, który służy jednocześnie wszystkim użytkownikom. Dostosowania są ograniczone – nie uwzględniają dysfunkcji kończyn górnych, nie są wystarczające dla osób poruszających się na wózku, a także dla osób z dysfunkcjami narządu słuchu. Uczelnia w sposób bezpośredni nie informuje o zakresie istniejących dostosowań (tylko w odpowiedzi na prośbę lub zapytanie), co w połączeniu z brakiem oznakowania stwarza bariery dostępowe. **Rekomenduje się** zwiększenie dostępności do zbiorów bibliotecznych w taki sposób, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły w pełni korzystać z zasobów i otrzymywały jasną informację na temat możliwych do wykorzystania dostosowań, a miejsca dla osób z niepełnosprawnościami były odpowiednio oznakowane.

W przypadku specjalizacji *nauczycielskiej*, infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni nie jest w pełni właściwa i sformułowano w związku z tym rekomendację w raporcie. Infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia, również nie jest w pełni zgodna z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* – praktyki odbywają się bowiem również na I etapie edukacji, w środowisku edukacji wczesnoszkolnej i nauczania w przedszkolu, niezgodnie z założeniami standardu. Sformułowano zalecenie dotyczące miejsc odbywania praktyk nauczycielskich.

Przyjęte w Uczelni procedury jakościowe przewidują wieloaspektową ocenę infrastruktury dydaktycznej, w tym biblioteki i jej zasobów, przeprowadzaną na wielu poziomach, w tym ocenianą przez studentów, kadre dydaktyczną oraz administracyjną. Stosuje się w tym celu typowe narzędzia – ankiety, przeglądy, spotkania, weryfikację, zarówno systematycznie, jak i w sposób doraźny, czy też interwencyjny. Przeglądy zasobów bibliotecznych, choć prowadzone dwa razy do roku w sposób kompleksowy, nie przynoszą pożądanych efektów. Przeprowadzana ewaluacja infrastruktury, choć systematyczna i systemowa, nie skutkuje niwelowaniem niedostatków i rozwojem zasobów materialnych Uczelni, o czym świadczą nieprawidłowości zdiagnozowane podczas wizytacji.

Analogiczna uwaga dotyczy działań w zakresie aktualizacji księgozbioru. Aktualizacja zasobów przeprowadzana jest na bieżąco przez nauczycieli akademickich, a także systematycznie, dwa razy w roku, przez pracowników biblioteki, którzy weryfikują zawartość księgozbioru z sylabusami zajęć, gdzie wyszczególniono literaturę do zajęć. Działania te mają, jednakże, niską skuteczność wobec stwierdzonych problemów.

Udział studentów w procesie ewaluacji jest od strony formalnej uwypuklony – mogą wyrażać swoje opinie nt. poszczególnych elementów infrastruktury w ankietach, ale *de facto* mają niewielki wpływ na jej rozwój i doskonalenie. W przypadku zasobów bibliotecznych mogą wprawdzie sugerować przydatne dla nich pozycje do zakupu, ale ma to charakter incydentalny. **Rekomenduje się** angażowanie studentów oraz nauczycieli akademickich do systematycznych przeglądów infrastruktury, w tym zasobów bibliotecznych.

W systemie zapewnienia jakości nie zostały jasno opisane sposoby wykorzystania wyników przeglądów w doskonaleniu infrastruktury. W efekcie system nie działa w pełni efektywnie, gdyż nieprawidłowości dotyczące udostępnianego księgozbioru, a także brak dostosowania infrastruktury do ścieżek kształcenia o nachyleniu praktycznym to poważne niedociągnięcia na kierunku. Pomimo pewnych niedociągnięć dotyczących dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zauważalne jest, że Uczelnia stopniowo rozwija i doskonali infrastrukturę w tym zakresie. **Rekomenduje się** zwiększenie efektywności przeglądów infrastruktury w taki sposób, aby nie tylko umożliwiały diagnozowanie nieprawidłowości, ale również uwzględniały wnioski jakościowe z przeglądów oraz jasno opisywały sposób wykorzystania wyników przeglądów w doskonaleniu infrastruktury.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, lecz tylko częściowo umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych oraz przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Infrastruktura wykorzystywana do prowadzenia zajęć jest w dużej mierze dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają przeglądom z udziałem studentów, ale przeglądy te nie są w pełni efektywne, gdyż nie prowadzą do usuwania nieprawidłowości, a ich wyniki nie są właściwie wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) niedostosowania warunków prowadzenia zajęć do warunków i standardów działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, w tym niezgodności infrastruktury z wymogami standardu;

2) braku w zasobach bibliotecznych piśmiennictwa zalecanego w sylabusach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie infrastruktury Uczelni w taki sposób, aby nie odbiegała ona od aktualnie używanej w działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, w tym w zakresie zgodności ze standardem w przypadku przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.
2. Zaleca się dostosowanie zasobów bibliotecznych i skorelowanie ich z wymogami programu studiów.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kluczowi interesariusze zewnętrzni Uczelni dla ocenianego kierunku to grono 9 podmiotów współpracujących w zakresie konstruowania programu studiów, jego realizacji oraz doskonalenia. Grupa ta obejmuje instytucje o zróżnicowanym zasięgu działalności, profilach działalności zawodowej, wielkości, a także formach organizacyjnych. Wśród interesariuszy rysuje się również wyraźnie podział na interesariuszy, dla których język obcy (angielski) jest obiektem, celem i narzędziem poznania oraz analiz, składnikiem wiedzy o kulturze, a także tych, dla których stanowi wyłącznie narzędzie służące wymianie informacji. Do pierwszej grupy zaliczyć można przedstawicieli oświaty: 2 przedszkola, szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową oraz szkołę językową i biuro tłumacza przysięgłego. Do drugiej – zakład przemysłu spożywczego, przedsiębiorstwo przetwórstwa pianki poliuretanowej, firmę działającą w obszarze międzynarodowego transportu drogowego.

Wśród reprezentantów oświaty, naturalnie powiązanych ze ścieżką nauczycielską, poza szkołą podstawową, do nauczania w której (w klasach 4-8), deklaratywnie, przygotowuje kierunek, znajdują się również przedszkola oraz szkoła ponadpodstawowa, które wprawdzie wpisują się w koncepcję kształcenia, jednakże nie są zgodne z zakresem zawodowego przygotowania nauczyciela przedmiotu język angielski. Analogiczna uwaga dotyczy szkoły językowej, gdyż w programie studiów przygotowanie do nauczania na kursach językowych nie wybrzmiewa. Co do zasady, interesariusze inni niż szkoły

podstawowe, mogą być właściwi dla ścieżki nauczycielskiej, jednak poza nimi należy w szerszym stopniu uwzględnić szkoły podstawowe, które reprezentuje tylko jedna instytucja. **Rekomenduje się** zwiększenie udziału szkół podstawowych wśród kluczowych interesariuszy kierunku dla ścieżki nauczycielskiej. Tłumacz przysięgły to właściwy interesariusz dla ścieżki tłumaczeniowej, z kolei, dla ścieżki biznesowej nie zapewniono interesariuszy zgodnych z koncepcją i celami kształcenia w ramach tej ścieżki. **Rekomenduje się**, poszerzenie grona interesariuszy kluczowych, uczestniczących w tworzeniu koncepcji kształcenia oraz programu studiów, a także ich doskonaleniu i rozwoju, interesariuszy właściwych dla zdefiniowanego w koncepcji kształcenia profilu zawodowego absolwenta ścieżki biznesowej.

Współpraca Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i ma charakter stały. Interesariusze zasiadają w Radzie Praktyków przy Wydziale Humanistycznym. Jej zadaniem jest m.in. konsultowanie programów studiów i zagadnień zapewnienia jakości kształcenia dla wszystkich kierunków studiów podyplomowych prowadzonych w Jednostce oraz proponowanie ich modyfikacji, zmian itp. W Radzie Praktyków funkcjonuje 7-osobowa grupa interesariuszy dedykowana ocenianemu kierunkowi, co jest rozwiązaniem właściwym, gdyż pozwala tej grupie skoncentrować się na ocenianym kierunku.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przynosi pewne efekty, gdyż głos interesariuszy jest uwzględniany w zakresie uruchamiania nowych ścieżek. To właśnie ścieżka biznesowa utworzona została na wniosek i pod kierunkiem pracodawców. Na tym przykładzie można łatwo zobaczyć, iż koncepcja tej ścieżki, pomimo, iż była inicjatywą pochodzącą ze środowiska zawodowego oraz odpowiedzią na specyficzne zapotrzebowanie rynku pracy w regionie, nie została wystarczająco dopracowana m.in. pod kątem ról zawodowych pełnionych przez absolwenta, o czym była mowa w ocenie kryterium 1. Pracodawcy brali także udział w doskonaleniu narzędzi weryfikacji i oceny praktyk zawodowych, które są obecnie wykorzystywane przy realizacji praktyk.

W ramach kierunku pracodawcy współpracują głównie w zakresie organizacji i realizacji praktyk zawodowych na podstawie zawieranych przez Uczelnię umów. Współpraca Uczelni z otoczeniem w odniesieniu do ocenianego kierunku rzadko przyjmuje inne formy niż dwie wyżej wymienione - dotyczy przede wszystkim konsultowania i opiniowania elementów programu studiów oraz organizacji praktyk. Pracodawcy potwierdzają udział studentów w wolontariacie (podczas międzynarodowego festiwalu teatralnego), w szkoleniach przygotowujących do pełnienia obowiązków wolontariusza, prowadzenie przez studentów zajęć „storytelling” dla dzieci przedszkolnych. Nie są to jednak formy systemowej, stałej współpracy z otoczeniem, które mają bezpośrednie odniesienie do programu studiów realizowanego na kierunku, do efektów uczenia się osiągniętych przez studentów. Raczej utożsamiać je trzeba z pełnieniem misji społecznej przez Uczelnię, co jest oczywiście godne pochwały, jednak nie w pełni zaspokaja potrzeby kierunku o profilu praktycznym. Wprawdzie Uczelnia deklaruje powstawanie dyplomowych prac aplikacyjnych w oparciu o wyniki współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w szczególności o doświadczenia zebrane podczas praktyk, jednak podczas wizytacji takich prac nie przedstawiono. Formy współpracy w kontekście programu studiów i efektów osiągniętych w wyniku realizacji programu są więc mało urozmaicone (brakuje np. staży, wspólnych projektów, szkoleń regularnie prowadzonych przez pracodawców, grupowych mini przedsiębiorstw itp.). **Rekomenduje się** rozszerzenie i urozmaicenie form systematycznej współpracy z interesariuszami w odniesieniu do realizacji programu studiów, w tym efektów uczenia się osiągniętych przez studentów. W warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni w związku z sytuacją pandemii, Uczelnia prawidłowo zapewniała udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji

i doskonaleniu programu studiów. Wykorzystywano w tym celu efektywnie metody i narzędzia komunikacji na odległość, co potwierdzają pracodawcy.

Uczelnia prowadzi regularne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów. Nie obejmują one jednak oceny poprawności doboru instytucji współpracujących, oceny form współpracy, a także skuteczności tych form. Odnoszą się wprawdzie do wpływu współpracy na program studiów, jednakże nie w sposób wartościujący. W efekcie, z przeglądów nie wynika, czy dobór pracodawców jest właściwy, czy wyniki współpracy są zadowalające, czy formy współpracy należy doskonalić. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, w konsekwencji – programu studiów w niewielkim zakresie np. w kontekście doboru zakładu pracy, gdzie odbywają się praktyki czy też doboru opiekuna praktyk. Wówczas działania podejmowane są w wyniku oceny wyrażanej przez studentów albo oceny uzyskanej w wyniku hospitacji przez opiekuna praktyk. W ocenie współpracy biorą zatem udział studenci, ale ich ocena nie obejmuje wszystkich aspektów współpracy. Niedoskonałości zdiagnozowane w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także w realizacji praktyk potwierdzają niską efektywność prowadzonych przeglądów. **Rekomenduje się** poszerzenie spektrum ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym o ocenę poprawności doboru współpracujących w ramach kierunku instytucji, ocenę form współpracy, a także ich skuteczności w odniesieniu do programu studiów, jego rozwoju i doskonalenia, a także włączenie studentów do pełnej, wieloaspektowej oceny współpracy.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Formy współpracy z interesariuszami programu są w niewielkim stopniu zróżnicowane. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom z udziałem studentów kierunku, jednakże oceny te nie są kompletne i efektywne. Nie potwierdzono, aby wyniki tych ocen były wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Na Uczelni zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia na kierunku filologia angielska zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia. Umiędzynarodowienie tego procesu odbywa się na kilka sposobów. Jest to kształcenie językowe studentów w ramach lektoratów i w ramach zajęć prowadzonych w języku angielskim, rozszerzenie oferty lektoratów o zajęcia z różnych języków obcych, dostęp studentów do nauki języka hiszpańskiego w ramach oferty zajęć ogólnouczelnianych, wprowadzenie do tej oferty zajęć w języku angielskim. Umożliwia się też międzynarodową dwukierunkową (z i do) mobilność kadry naukowo-dydaktycznej i studentów, zacieśnia się współpracę naukowo-badawczą z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, organizuje międzynarodowe konferencje naukowe, poświęcone np. ostatnio ekolingwistyce. W Uczelni zatrudniani są zagraniczni wykładowcy, w tym tzw. native speakers (w tym również do zajęć PNJA na ocenianym kierunku), a w latach 2017–2020 zajęcia ze studentami Uczelni prowadzili amerykańscy stypendyści z Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta. Program studiów ocenianego kierunku został w całości przetłumaczony na język angielski i systematycznie zwiększana jest lista sylabusów zajęć w języku angielskim. Na kierunek przyjmowani są obcokrajowcy (np. w roku akademickim 2022/2023 na kierunku kształci się 1 studentka z Australii, 2 studentów z Ukrainy, 2 studentów z Białorusi oraz osoba z korzeniami syryjskimi), co pozwala studentom nabywać kompetencje w zakresie funkcjonowania w wielokulturowym środowisku. Mobilność i umiędzynarodowienie działalności wykładowców są też brane pod uwagę podczas okresowych ocen pracowniczych, co stanowi zachętę dla kadry m.in. w zakresie działalności dydaktycznej: do wyjazdu w ramach Erasmus+ w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz prowadzenia w Uczelni zajęć w języku angielskim; w zakresie działalności naukowej: do recenzji publikacji międzynarodowej, redagowania czasopism naukowych o zasięgu międzynarodowym, udziału w radach redakcyjnych czasopism i wydawnictw o takim zasięgu, pełnienia funkcji w stowarzyszeniach naukowych o charakterze międzynarodowy itp.

Nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania w językach obcych, w tym dzięki szkoleniom międzynarodowym i zagranicznych w zakresie dydaktyki języka angielskiego, indywidualnym kursom językowym dla niefilologów, prowadzących zajęcia ze studentami ocenianego kierunku (np. psychologdy).

Uczelnia stwarza możliwość rozwoju międzynarodowej aktywności wykładowców i studentów m.in. przez też podpisane w ramach programu Erasmus+ 23 umowy partnerskie dedykowane filologii angielskiej z uczelniami Turcji (12), Hiszpanii (3), Cypru, Litwy, Macedonii, Węgier, Kirgistanu i Gruzji. Zaznacza się brak współpracy z uczelniami z krajów anglojęzycznych. Studenci mają możliwość wyjazdu na część studiów do uczelni w innym kraju bądź realizacji praktyki w zagranicznych firmach i instytucjach. Pracownicy mają możliwości wyjazdu w celach szkoleniowych lub poprowadzenia zajęć dydaktycznych. Obie grupy mogą brać udział w tzw. intensywnym programie mieszanym i z niego korzystają (w 2023 roku – z programu organizowanego przez uczelnię z Litwy). Uczelnia bierze też udział w projekcie „Zagraniczna mobilność studentów ze specjalnymi potrzebami. Edycja 3”, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). O tych opcjach

studenci i nauczyciele są informowani przez stronę internetową, media społecznościowe, wiadomości e-mailowe oraz spotkania z opiekunem roku na temat mobilności zagranicznej, a także podczas uczelnianego Erasmus Open Day i podczas spotkań integracyjnych dla studentów Programu Erasmus+, organizowanych przez Dział Współpracy z Zagranicą, w których studenci ocenianego kierunku biorą czynny udział. Pracę kierownika tego Działu wspierają powołani przez Dziekana dwaj koordynatorzy: Wydziałowy i Kierunkowy Koordynator ds. Programu Erasmus+.

Oferta udziału studentów i nauczycieli akademickich w wymianie międzynarodowej w zakresie wyjazdów nauczycieli akademickich jest wykorzystywana i zaznacza się na tym polu wyraźny wzrost mobilności, w tym mobilnej na uczelni Luksemburgu, Litwy, Rumunii i Danii. Oferta Uczelni w zakresie przyjazdów wykładowców oraz wyjazdów i przyjazdów studentów nie jest jeszcze w pełni wykorzystywana i utrzymuje się w ostatnich latach na poziomie jednej do trzech osób - jeśli chodzi o studentów. W ciągu ostatnich 5 lat natomiast przyjechało na Uczelnię troje wykładowców (z Turcji, Gruzji i Kirgistanu), którzy przeprowadzili zaledwie po 8 godzin zajęć z udziałem studentów ocenianego kierunku, ale nie były to zajęcia dedykowane filologii angielskiej. Zaznacza się brak kontaktów z uczelniami brytyjskimi i amerykańskimi, na co wskazywała koncepcja kształcenia wyrażona chociażby nazwą kierunku. Na najbliższy rok akademicki udało się pozyskać stypendystę Fullbrighta ze Stanów Zjednoczonych Ameryki, który będzie oferował otwarte konsultacje, z których będą mogli korzystać studenci ocenianego kierunku. W poprzednich latach studenci nie mieli takich zajęć ze stypendystami, mimo ich przyjazdów na Uczelnię. Poza tym, wykładowcy zagraniczni zachęceni są do przyjazdów do ANSŁ poprzez bezpośrednie kontakty pracowników Uczelni, zaś do firm z krajów anglojęzycznych jako potencjalnych praktykodawców rozsyłane są zaproszenia drogą e-mailową przez dział współpracy z zagranicą. **Rekomenduje się** jednak nawiązanie współpracy z uczelniami brytyjskimi bądź amerykańskimi oraz zaplanowanie i wdrożenie działań, które realnie przyczynią się do wzrostu mobilności międzynarodowej studentów filologii angielskiej oraz do przyjazdów nauczycieli z uczelni zagranicznych w celu prowadzenia zajęć na kierunku filologia angielska.

Na Uczelni działa Autoryzowane Centrum Językowym Pearson Test of English, w którym studenci i pracownicy mają możliwość uzyskania międzynarodowego certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na 6 poziomach zaawansowania według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Pracownicy – nauczyciele i pracownicy administracji – mają możliwość korzystania z bezpłatnych kursów językowych, realizowanych na Uczelni w ramach pozyskanych środków w programach edukacyjnych. Aktualnie prowadzone są kursy online (w grupach i indywidualne) z języka angielskiego i ukraińskiego (w związku z dużą grupą studentów i kandydatów z Ukrainy), w których uczestniczyli wykładowcy ocenianego kierunku i pracownicy administracji związani z tym kierunkiem. Wykładowcy publikują prace naukowe w języku angielskim, są członkami stowarzyszeń naukowych i rad instytucji naukowych, zasilają kadre projektów badawczych. W trakcie pobytów poza granicami kraju wygłaszają w językach obcych wykłady na międzynarodowych konferencjach naukowych, są także organizatorami i współorganizatorami konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym.

Dział Współpracy z Zagranicą, jaki funkcjonuje na Uczelni, ma za zadanie koordynację działań związanych z uczestnictwem w europejskich programach edukacyjnych, promocję mobilności międzynarodowej, gromadzenie i udostępnianie nauczycielom, studentom i organizacjom studenckim informacji na temat międzynarodowych programów wymiany oraz prowadzenie sprawozdawczości współpracy z zagranicą. Biuro dokonuje również ocen umiędzynarodowienia kształcenia oraz podejmuje działania służące intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia, z nastawieniem na zwiększenie mobilności studentów i kadry dydaktycznej w ramach programu Erasmus+.

Monitorowanie współpracy międzynarodowej jest prowadzone systematycznie przez ten Dział, przygotowujący corocznie raporty z okresowych przeglądów stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, które są prowadzone z udziałem studentów wchodzących w skład gremiów uczelni. Wnioski sformułowane w raportach uczelnianych z okresowych przeglądów brane są pod uwagę przez władze dziekańskie podczas systemowego opracowania planu rozwoju wydziału. **Rekomenduje się** jednak poszerzenie okresowych przeglądów przyjazdów nauczycieli z ośrodków zagranicznych oraz zaprogramowanie i wdrożenie działań, dzięki którym wyniki monitorowania przełożą się na podjęcie działań podnoszących umiędzynarodowienie kształcenia na ocenianym kierunku zgodnie z koncepcją kształcenia na kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów ANSł jest kompleksowy i ma charakter stały, wsparcie oferowane przez uczelnię jest zróżnicowane i adekwatne do celów kształcenia. Studenci z problemami edukacyjnymi lub znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej, czy też zdrowotnej mogą korzystać ze wsparcia

Prorektora ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich, Dziekana i Prodziekana Wydziału, Opiekuna roku, Działu Kształcenia i Spraw Studenckich, Koordynatora ds. studentów z niepełnosprawnością, Dziekanatu oraz Samorządu Studenckiego, a także psychologa w ramach usługi online oraz Ośrodka Rozwoju Osobistego i Społecznego FOCUS.

W celu ułatwienia adaptacji nowo przyjętych studentów w środowisku akademickim, na początku roku akademickiego, przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych, organizuje się tzw. zajęcia adaptacyjne dla studentów pierwszego roku. Podczas tych zajęć studenci pierwszego roku otrzymują najważniejsze informacje dotyczące funkcjonowania Uczelni, dowiadują się, jakie dokumenty regulują pracę Uczelni, a także poznają najistotniejsze zasady dotyczące organizacji studiów. W ramach dnia adaptacyjnego studenci pierwszego roku uczestniczą również w szkoleniu z obsługi systemu USOS oraz wykorzystania platformy Moodle w e-learningu. Samorząd Studencki także organizuje szkolenie dla studentów pierwszego roku, w ramach którego informuje ich o ich prawach i obowiązkach, a także o zadaniach i celach organizacji studenckiej na uczelni.

Studenci ANSŁ mają dostęp do różnych form wsparcia finansowego, o które mogą ubiegać się zgodnie z ofertą dostępną na stronie Uczelni. Formy wsparcia obejmują stypendia socjalne, stypendia dla osób z niepełnosprawnością, stypendia Rektora za osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne, stypendia ministra za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe oraz zapomogę. Zasady przyznawania pomocy materialnej dla studentów ANSŁ zostały opisane w Regulaminie świadczeń pomocy materialnej dla studentów ANSŁ. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, mogą również zostać zwolnieni z części lub całości należnych opłat.

Studenci studiów niestacjonarnych, którzy osiągnęli wybitne wyniki w nauce, mogą ubiegać się o zwolnienie z opłat czesnego za dany semestr studiów. Warunkiem koniecznym jest uzyskanie średniej ocen 5,0 z ostatniego roku studiów oraz aktywny udział w pracach koła naukowego. Studenci studiów niestacjonarnych, którzy osiągnęli średnią ocen 4,8 z ostatniego roku studiów i biorą czynny udział w pracach koła naukowego, mogą wnioskować o częściowe zwolnienie z opłat czesnego za dany semestr studiów.

Uczelnia umożliwia studentom rozwój naukowy i zawodowy poprzez różnorodne inicjatywy. Na Uczelni działają koła naukowe, których głównym celem jest rozwijanie zainteresowań, pogłębianie wiedzy oraz działalność w obszarach związanych z konkretnymi dziedzinami nauki. Studenci mają możliwość publikowania artykułów dotyczących swojej działalności naukowej w uczelnianym czasopiśmie „Polish Journal of Applied Sciences”, uczestnictwa w konferencjach naukowych, organizowanych przez ANSŁ, oraz brania udziału w wizytach studyjnych i spotkaniach z pracodawcami, które są organizowane przez Uczelnię. Wyróżniającym się studentom, którzy osiągają bardzo dobre wyniki w nauce Uczelnia umożliwia studiowanie według indywidualnego toku studiów (ITS). Warunkiem udzielenia ITS jest zaliczenie pierwszego roku profilu praktycznego studiów, uzyskanie średniej ocen ze wszystkich zajęć przewidzianych programem studiów na poziomie co najmniej 4,3.

Uczelnia wspiera każdą formę zaangażowania studentów i nadaje im istotną rolę działaniu na rzecz społeczności akademickiej. Członkowie Samorządu Studenckiego mają istotny głos w dyskusji i stanowią cenne źródło informacji dotyczących obszarów, które wymagają zmian. Ich doradztwo odnośnie sposobu komunikacji z studentami oraz wskazywanie obszarów, które mogą być ulepszone, umożliwia analizę i modyfikację działań, co przekłada się na jakość współistnienia w środowisku akademickim. Studenci aktywnie uczestniczą w podejmowaniu ważnych decyzji i mają wpływ na jakość kształcenia. Jako członkowie Senatu mają również wpływ na kształtowanie ogólnouczelnianych

regulacji, na przykład regulaminu studiów. Ponadto, studenci posiadają dobre relacje z uczelnią i mogą liczyć na kompleksowe wsparcie Prorektora ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich.

Uczelnia wspiera różnorodną aktywność studentów, w tym działalność sportową, artystyczną i organizacyjną. Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium Rektora oraz studiowania w trybie indywidualnej organizacji studiów. W ramach Uczelni działa Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego, który umożliwia studentom rozwijanie zainteresowań sportowych. Dodatkowo, w Domu Studenta Rubikon, będącym częścią ANSŁ, znajduje się infrastruktura sportowa, taka jak stół do ping ponga, sala taneczna, siłownia, wyposażona w atlas, wioślarz, drabinki, drążki, bieżnie, rowery oraz sala fitness, wykorzystywana m.in. do zajęć z crossfitu i jogi. Studenci ANSŁ mają możliwość korzystania z tych udogodnień po uzyskaniu zgody od kierownika obiektu. Dom Studenta oferuje także możliwość wypożyczenia roweru. W okresie wakacyjnym pracownicy Zakładu Wychowania Fizycznego ANSŁ organizują obozy sportowe dla grup młodzieżowych i seniorów, gdzie można doskonalić umiejętności w różnych dyscyplinach, takich jak koszykówka, siatkówka, pływanie, lekkoatletyka czy sporty walki.

Wszystkie wnioski studenckie są rozpatrywane zgodnie z Regulaminem Studiów ANSŁ przez właściwe organy. Wszystkie zgłaszane wnioski i skargi są rozpatrywane na bieżąco. Po zarejestrowaniu skargi lub wniosku, odpowiedni organ lub osoba, której powierzono rozpatrzenie, podejmuje niezbędne działania w celu zbadania i wyjaśnienia zgłaszanego problemu. Jeżeli treść skargi lub wniosku nie jest wystarczająco jasna, wnoszący skargę lub wniosek zostaje wezwany do udzielenia wyjaśnień lub uzupełnienia wniosku, aby umożliwić odpowiednie ustalenie ich przedmiotu. Przewinienia o charakterze dyscyplinarnym są przekazywane do rozpatrzenia przez odpowiednie uczelniane komisje dyscyplinarne. Wśród tych komisji znajdują się Komisja Dyscyplinarna ds. studentów, Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna oraz Komisja Dyscyplinarna ds. Nauczycieli Akademickich. Uczelnia ma również powołanych Rzeczników Dyscyplinarnych ds. Nauczycieli Akademickich oraz Rzeczników Dyscyplinarnych ds. Studentów, którzy zajmują się konkretnymi sprawami.

W ramach działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących bezpieczeństwa studentów, istnieją obowiązkowe szkolenia, które są przeprowadzane dla studentów rozpoczynających naukę w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym każdego roku. Osoby posiadające odpowiednie kompetencje i doświadczenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy prowadzą szkolenie. Studenci pierwszego roku studiów uczestniczą również w szkoleniu dotyczącym etykiety akademickiej, praw i obowiązków studentów, które jest prowadzone przez Samorząd Studencki. W ramach tego szkolenia poruszane są również kwestie dotyczące postępowania w sytuacjach zagrożenia oraz reakcji na przemoc.

Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Uczelnia oferuje szerokie wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością; organy Uczelni podejmują działania mające na celu zapewnienie im warunków umożliwiających studiowanie na zasadzie równych szans w stosunku do pozostałych studentów. Już na etapie rekrutacji kandydaci z niepełnosprawnością mogą zwracać się o poradę, informację i pomoc odnośnie konkretnego wsparcia.

W ramach systemu wsparcia, studentom z niepełnosprawnością przysługują różne uprawnienia i dostosowania, takie jak:

- dostosowanie formy egzaminów i zaliczeń do ich indywidualnych możliwości;
- prawo korzystania ze sprzętu wspomagającego proces kształcenia, na przykład laptopów dotykowych, dyktafonów;
- zmiana warunków uczestnictwa w zajęciach;

- pomoc asystenta, który może sporządzać notatki, skanować materiały dydaktyczne, pomagać w przemieszczaniu się między salami i budynkami oraz przebywać ze studentem niepełnosprawnym na zajęciach w razie konieczności;
- gromadzenie i przechowywanie materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do potrzeb i możliwości studenta, na przykład druku powiększonego;
- zgoda na nagrywanie zajęć dydaktycznych;
- otrzymanie materiałów dydaktycznych prezentowanych na zajęciach w formie elektronicznej;
- osoby z niepełnosprawnością mają także prawo do zdalnej obsługi w obszarze administracyjnym, aby zapewnić im łatwiejszy dostęp do niezbędnych usług i informacji.

Działania te mają na celu zapewnienie studentom z niepełnosprawnością odpowiednich warunków i wsparcia, aby mogli pełnoprawnie uczestniczyć w życiu akademickim i osiągać sukcesy w swojej edukacji, jednakże pomimo tak dużego wsparcia osób z niepełnosprawnością, wciąż mają miejsce ogromne braki w dostosowaniach infrastruktury. Przykładowo w bibliotece nie przeznaczono miejsca dla osoby o szczególnych potrzebach i nie zapewniono warunków wyrównujących szanse.

Nadzór nad oceną i monitorowaniem systemu wsparcia i motywowania studentów ANSŁ spoczywa na Prorektorze ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich, Władzach Dziekańskich oraz Dziale Kształcenia i Spraw Studenckich. Ocena systemu wsparcia jest prowadzona na bieżąco, a uwagi zgłaszane przez studentów są analizowane i jeśli to możliwe, wdrażane. Przykładem takiego rozwiązania jest wprowadzenie systemu kolejkowego przy przyjmowaniu podań stypendialnych. Badania ankietowe dotyczące infrastruktury i jednostek organizacyjnych wspierających proces kształcenia są prowadzone cyklicznie i szczegółowo.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności praktycznej, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega częściowym przeglądom, w których uczestniczą przedstawiciele studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Akademia Nauk Stosowanych w Łomży zapewnia publiczny dostęp do aktualnych, kompleksowych, zrozumiałych i dostosowanych do potrzeb różnych grup odbiorców informacji dotyczących programu studiów, procesu nauczania i uczenia się na kierunku, przyznawanych kwalifikacji, warunków przyjęcia na studia oraz możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów.

Informacje o studiach są publicznie dostępne dla szerokiej grupy odbiorców i są łatwo dostępne bez względu na miejsce, czas, używany sprzęt i oprogramowanie, umożliwiając również osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z tych informacji.

Informacje te obejmują cel kształcenia, oczekiwane kompetencje kandydatów, warunki przyjęcia na studia, kryteria kwalifikacji, terminarz procesu rekrutacyjnego, program studiów wraz z efektami uczenia się, opis procesu nauczania i organizacji, system weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, zasady dyplomowania, wskaźniki zdawalności, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, dane dotyczące losów zawodowych absolwentów oraz warunki studiowania i wsparcia w procesie uczenia się.

Zapewnienie informacji na stronach internetowych wszystkich niezbędnych informacji dla studentów, absolwentów, aplikujących i osób zewnętrznych tj. sylwetka absolwenta (cele kształcenia, obszary zatrudnienia/branże zawodowe, możliwości dalszego kształcenia), przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, zasady rekrutacji, zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym, zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym, kierunkowe efekty uczenia się.

Poprzez cykliczne badania ankietowe uczelnia systematycznie monitoruje się aktualność, rzetelność, zrozumiałość i kompleksowość informacji o studiach oraz zgodność tych informacji z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów, studentów, pracodawców). Wyniki monitoringu są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlegają jednak systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na kierunku nadzór merytoryczny, organizacyjny i organizacyjny sprawowany jest łącznie na kilku poziomach: ma poziomie zakładu (jako wewnętrznej jednostki dydaktycznej Wydziału, jednostki prowadzącej przynajmniej jeden kierunek studiów), Wydziału, Senatu i Uczelni. Kompetencje i zakres działalności Kierownika Zakładu (na poziomie zakładu), Dziekana (na poziomie Wydziału), i Prorektora (na poziomie całej Uczelni) zostały jasno określone i w sposób przejrzysty. Do zadań Kierownika Zakładu, w kontekście polityki zapewniania jakości kształcenia na kierunku i jej oceny, należy opieka merytoryczna nad programem studiów na kierunku, przygotowanie i przeprowadzanie hospitacji pracowników dydaktycznych, kontrola wypełniania sylabusów zajęć w systemie USOS, przeprowadzanie badań ankietowych kierunku (ocena przez studentów), zbieranie i raportowanie danych do Roczego Raportu Samooceny z Realizacji Zapewnienia Systemu Jakości Kształcenia; dane są przekazywane do Prodziekana Wydziału. Prodziekan powołuje Wydziałową Komisję do Spraw Jakości Kształcenia, która zajmuje się bardzo szeroko zakrojoną ewaluacją programu studiów. Na poziomie Uczelni funkcjonuje Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia.

Wszystkie zmiany, zatwierdzenia oraz modyfikacje programu studiów przeprowadzane są w sposób formalny, w oparciu o określone procedury. Prowadzący konkretne zajęcia (lub koordynatorzy zajęć) zobowiązani są do corocznego przeglądu sylabusów zajęć (pod kątem ich zgodności z wzorem dla systemu USOS). Zmiany w programie studiów proponują i opiniują WKJK dla danego Wydziału; następnie zmiany te zatwierdza Senat, uzyskawszy wpieryw opinie Samorządu Studentów, Uczelnianej Rady do spraw Jakości Kształcenia, i Dziekana Wydziału.

Innowacje dydaktyczne i nowoczesne osiągnięcia dydaktyki akademickiej są brane pod uwagę podczas projektowania programu studiów.

Przyjęcie kandydatów na studia odbywa się w oparciu o formalnie zatwierdzone warunki i kryteria kwalifikacji.

Na kierunku prowadzi się bardzo rozbudowaną, systematyczną (dokonywaną raz w roku) ocenę programu studiów. Obejmuje ona efekty uczenia się oraz ich zgodność z treściami zajęć oraz poziome PRK, system ECTS, analizę treści programowych, adekwatność metod kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wreszcie wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Analizuje się także losy absolwentów kierunku, dostosowując, w miarę możliwości, program studiów do zmieniających się warunków na rynku pracy. Ocena ta jest bardzo szczegółowa, rozbudowana, wielostronna, a jej wyniki co roku zbiera Raport Samooceny z Realizacji

Zapewnienia Jakości Kształcenia. Mimo bardzo rozbudowanego i nader szczegółowego systemu zbierania danych i raportowania oraz monitorowania programu studiów na kierunku należy zauważyć, że system, który na pierwszy rzut oka przedstawia się bardzo imponująco, nie jest, niestety, do końca skuteczny, co potwierdza analiza różnych uchybień oraz nieprawidłowości, zdiagnozowanych w kryteriach 1, 2 i 3.

Ocena programu studiów jest, co prawda, oparta o wyniki analizy wielu analiz, danych i informacji, które jednak, mimo swojej szczegółowości i systematyczności, nie dają w pełni klarownego obrazu, zaś ich zakres i źródła powstawania nie zawsze są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny. Ocena ta obejmuje wszelkie możliwe elementy formalne (sylabusy, pkt. ECTS, zgodność z PRK, realizacja efektów uczenia się) oraz merytoryczne (ankiety studenckie, wyniki hospitacji, przegląd prac dyplomowych, opinie absolwentów), lecz ich zakres oraz wszechstronność muszą budzić wątpliwości, zważywszy na zdiagnozowane niedostatki i uchybienia. Na kierunku liczba oraz charakter raportów w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz ewaluacji programu studiów oraz jego realizacji niepotrzebnie się pokrywają ze sobą zakresowo, i nadmierna ilość danych o kierunku zaciemnia i pogłębia, zamiast rozjaśniać i służyć do eliminacji, zdiagnozowane problemy.

Studenci oraz interesariusze zewnętrzni biorą stały, systematyczny udział w ocenie programu studiów. Studenci oraz otoczenie społeczno-gospodarcze mają realny wpływ na projektowanie i modyfikowanie programu studiów (np. w zakresie zajęć z dziedziny informatyki, kształtowania umiejętności pracy w biurze, itp.).

Wyniki oceny programu są brane pod uwagę w przypadku modyfikacji programu studiów, jednak ich wpływ na stałe doskonalenie programu jest niewystarczający.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a wyniki tej oceny zostały częściowo wykorzystane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku filologia angielska. Na kierunku zlikwidowano niektóre niedociągnięcia, ale nie w pełni skutecznie zdiagnozowano nowe problemy.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na kierunku przyjęto w sposób formalny i stosuje się zasady projektowania, zatwierdzania oraz zmiany programu studiów. Prowadzone są bardzo rozbudowane, systematyczne (przynajmniej raz w roku) oceny programu studiów, oparte o wyniki bardzo różnych, czasami nader szczegółowych, danych i informacji. W ocenie programu biorą udział studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Wyniki oceny jakości kształcenia i programu studiów są ogólnie dostępne, m.in. na stronie internetowej Uczelni, w formie corocznie sporządzanych Raportów. Niemniej jednak wyniki ewaluacji nie są wykorzystywane w sposób skuteczny do oceny programu, o czym świadczą uchybienia i nieprawidłowości, zdiagnozowane w kryteriach 1, 2 i 3. Ponadto system zapewnienia jakości kształcenia na kierunku jest

niepotrzebnie nadmiernie rozbudowany i sformalizowany. Propozycja oceny kryterium jako kryterium spełnionego częściowo wynika ze wskazania na następujące nieprawidłowości:

- 1) nieskuteczność funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w procesie bieżącej oceny programu studiów i jego doskonalenia;
- 2) nadmierna komplikacja systemu pod kątem źródeł pozyskiwania danych i sposobach ich interpretacji w procesie ewaluacji programu studiów, zaciemniająca klarowność oceny realizacji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się naprawę i dostosowanie narzędzi oraz procedur oceny programu do realnych warunków i możliwości funkcjonowania kierunku w taki sposób, by system zapewnienia jakości kształcenia na kierunku był bardziej przejrzysty, elastyczny i skutecznie diagnozował kluczowe problemy, dotyczące programu oraz jego realizacji, na które zwrócono uwagę w kryteriach 1, 2 i 3 (także w odniesieniu do bardzo ważnego aspektu oceny praktyk zawodowych).
2. Zaleca się uproszczenie systemu na poziomie zbierania danych i raportowania, przynajmniej na poziomie polityki jakości kształcenia w warunkach działania zakładu (kierunku).
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

...

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. z późn. zm. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.;
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 890).

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy

i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym

przeeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl